

Op te bergen
in de band van
19 maart 2008

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid

gehouden op 20 februari 2008

INHOUD

Opening	3
Vaststelling van de agenda	3
Verslag vergadering van 16 januari 2008 en de lijst van toezeggingen	4
Ingekomen stukken	4
N34: ontsluiting Ees op de N34	6
Rapport van de stichting Bollenboos van het najaar 2007 Een teelt op drift	16
Rondvraag	26
Mededelingen	32
Sluiting	32
Toezeggingen	33

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 20 februari 2008 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw. J.M. Pannekoek-van Toor (voorzitter)
J.J. Baltés (VVD)
J. A. van Berkum (ChristenUnie)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw. K.J. Datema-Klöppling (SP)
H.R. Hornstra (PvdA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
K. Kuipers (GroenLinks)
J.H. Lammers (CDA)
T.S. Medemblik (ChristenUnie)
A.G.H. Peters (CDA)
mevrouw. G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
mw. H.G. Stoel-Snater (PvdA)
A. Timmerman (VVD)
mevrouw. S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
R. Westerhof (SP)
Th.J. Wijbenga (CDA)

Verder aanwezig:

J.H. Bats (VVD), gedeputeerde
mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
R.W. Munniksma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw J. Stapert (commissiegriffier)
H. Baas (ChristenUnie, gedeputeerde)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER stelt voor agendapunt 5, de rondvraag, na agendapunt 6 te behandelen in verband met het aantal insprekers dat zich bij agendapunt 6 heeft aangemeld.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De agenda wordt met inachtneming van het voorgaande gewijzigd goedgekeurd en vastgesteld.

3. Verslag vergadering van 16 januari 2008 en de lijst van toezeggingen

Mevrouw SEINEN wijst erop dat er nog een toezegging open staat van 13 juni 2007 onder punt 4 van de kortetermijnagenda. Dit gaat om de E233 van Meppen naar Kloppenburg en in hoeverre de heer Bats tegemoet komt aan deze toezegging. Spreekster begint wat onrustig te worden.

De heer BATS zal vóór het einde van deze commissievergadering een antwoord op deze vraag geven. Hij moet namelijk nagaan wat op dit moment de stand van zaken is, aangezien er een aantal concrete acties loopt in relatie tot het rijk en tot de Duitse collega's.

De VOORZITTER wijst erop dat op de korte termijnagenda punt 3 kan worden afgevinkt en bij de moties nummer 3.

4. Ingekomen stukken

De heer WESTERHOF vraagt naar aanleiding van de brief van 7 februari 2008 over de uitvoering van de motie over de Voorbeeldregeling ruimte voor ruimte of de VVD in deze brief voldoende criteria aantreft zodat deze motie naar believen van de VVD wordt uitgevoerd.

De VOORZITTER vermoedt dat dit punt in de rondvraag aan de orde zal komen, dus stelt voor om de beantwoording van die vraag daar mee te nemen.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De heer WESTERHOF stelt naar aanleiding van de brief van de heer Muijzert inzake de uitleg N33 om deze brief de volgende vergadering te behandelen en daartoe de heer Muijzert uit te nodigen, zodat hij een presentatie kan geven wat zijn bedoelingen zijn. Dat heeft hij in Groningen ook gedaan en dat heeft daar tot een boeiend debat geleid.

De heer SLAGTER heeft een tegenvoorstel, want dit zit in de lijn van de uitvoering. De verantwoordelijkheden liggen nogal verschillend en om daar als politiek dwars doorheen te gaan, is iets waar hij huisverig voor is. Wel vindt spreker dat er een gesprek moet komen met de commissie, de gedeputeerde en de heer Muijzert. Hij zou dat uit de eerste lijn van de politiek willen halen en daar een informele bijeenkomst aan willen wijden.

Mevrouw SEINEN en de heren MEDEMBLIK en BALTES ondersteunen het voorstel van de heer Slagter.

De heer LANGENKAMP zou dit op dezelfde manier willen behandelen als Groningen, dus hij steunt het voorstel van de heer Westerhof.

De VOORZITTER concludeert dat het voorstel van de heer Slagter op een meerderheid kan rekenen. Dat betekent dat er wordt gezocht naar een mogelijkheid om informeel met de heer Muijzert een bijeenkomst te organiseren.

De heer WESTERHOF vraagt om dit in een vroeg stadium te organiseren, zodat daarna nog een mogelijkheid bestaat om het toch op de agenda van de commissie te zetten.

De heer BATS stelt voor om vanuit de stuurgroep voorafgaand aan de commissievergadering een informatiebijeenkomst van een half uur of drie kwartier te organiseren rond de N33, met de vragen die de commissie daarover heeft. De heer Muijzert is lid van de adviesgroep die de stuurgroep N33 adviseert. Hij raadt de commissie af om deze uitnodiging op persoonlijke titel aan te nemen, maar dit te doen vanuit de stuurgroep en de stuurgroep de regie te laten houden. Het is goed om daar voorafgaand aan de commissievergadering duidelijkheid over te krijgen.

De heer WESTERHOF heeft al eens eerder een presentatie van de heer Muijzert meegemaakt en deze is vele malen helderder dan dat het vanuit een beleidshoek wordt gepresenteerd. Spreker zou graag de praktische uitleg van de heer Muijzert willen horen over zijn voorstellen met betrekking tot de N33.

De heer SLAGTER wijst erop dat er een bepaalde structuur is afgesproken waarbij de stuurgroep leidend is. Er is een fiat en de financiële ruimte gegeven en nu komt de technische uitvoering, waar spreker niet veel verstand van heeft. Nu is er iemand die heel deskundig is, waarvan de expertise moet worden gekoppeld aan de uitvoering. Moet dat nu via politieke druk of moet dat informeel? Spreker kan het voorstel van de heer Bats daarom goed volgen.

Mevrouw SEINEN en de heren BALTES en MEDEMBLIK kunnen zich vinden in het voorstel van de heer Bats.

De COMMISSIE stemt in meerderheid in met het voorstel van de heer Bats.

De VOORZITTER wijst erop dat de griffie een bijeenkomst voorafgaand aan een commissievergadering zal regelen. Zij wijst erop dat de deelname van de commissieleden aan deze sessie zodanig zal moeten zijn dat het belang van dit onderwerp daarmee wordt onderstreept, wat betekent dat er op een forse delegatie uit deze commissie wordt gerekend.

Mevrouw STOEL wil naar aanleiding van A4, de uitvoering motie Voorbeeldregeling ruimte voor ruimte, een paar vragen stellen bij de rondvraag.

De heer SLAGTER merkt naar aanleiding van A3, de Impuls wijk- en buurtvernieuwing op dat hij vanmorgen in Coevorden is geweest bij een presentatie. Dat was een heel goede presentatie, maar daar was duidelijk merkbaar dat werd gevraagd om een soort verband te leggen tussen de provincie als impulsverzorger en de projecten die draaien. Hij stelt voor om gedeputeerden bepaalde wijken te laten adopteren en om te gaan zien of geld, inhoud en betrokkenheid kunnen worden gecombineerd door dat fysiek zo te gaan organiseren.

De VOORZITTER wijst erop dat de heer Slagter met een initiatiefvoorstel kan komen, indien hij dat vindt.

Mevrouw HAARSMA was vanochtend ook bij de presentatie over de wijk- en buurtimpuls en vond het een fantastische ochtend. Zij kan zich nog goed herinneren dat hierover uitvoerig is gesproken en zij nodigt de heer Slagter dan ook uit om met een initiatiefvoorstel te komen. Er zullen in de toekomst namelijk nog veel meer wijk- en buurtimpuls volgen.

De VOORZITTER wijst erop dat er op de lijst ook de brieven van LTO Noord, de Milieufederatie en D66 staan, die allen betrekking hebben op agendapunt 7, de bollenteelt in Drenthe. Het voorstel is dan ook om die brieven bij de bespreking van dat agendapunt te betrekken.

De COMMISSIE stemt met inachtneming van het voorgaande in met de wijze van afdoening van de ingekomen stukken.

6. N34: ontsluiting Ees op de N34

De heer D. BROUWER uit Ees spreekt namens de Vereniging Dorpsbelangen Ees/Eesergroen (bijlage 1).

De heer WESTERHOF wijst erop dat de reconstructie van de N34 langzaam gaat. Het ziet er wel veelbelovend uit; het gaat om een brede weg die rust geeft bij het rijden, geen nerveuze oversteekplaatsen meer kent en veel minder kans geeft op zware ongevallen met mogelijk dodelijke afloop. Zo moet er worden doorgedaan. De N34 is toeristisch gezien een belangrijke weg en leidt toeristen naar een prettige vakantiebestemming. Ook forensen en bewoners van het gebied zullen de vernieuwing prijzen. Toch zit er een kink in de kabel. Hoewel ontsluitingen in Gieten, Gasselte en Borger er goed uit zien, goed bereikbaar en mooi zijn, moet er bij Ees ineens naar een ontsluiting worden gezocht. Waar moeten bestuurders heen en waar is de afslag gebleven? TomToms doen vreemd en bestuurders kunnen het weer eens niet vinden, moeten zoeken naar de kaart en het risico bestaat dat hierdoor auto's op de kop in de sloot belanden. Dat is de moraal van het scherpe contrast tussen de bereikbaarheid van Gieten, Gasselte en Borger en die van de bestemming Ees. Dat vinden de bewoners van Ees, Eesergroen, Westdorp en Borger ook. Maandagavond 4 februari 2008 hebben enkele verontruste bewoners een bijeenkomst georganiseerd om de meningen te peilen. Negentig procent van de aanwezigen heeft zich uitgesproken voor een volledige ontsluiting aan de Schoolstraat in Ees, dat wil zeggen met op- en afritten. Op deze avond waren maar liefst 135 boze bezoekers aanwezig en 30 bezoekers konden niet eens in de zaal, want deze was meer dan vol. Vandaag is een brief van de heer Wolf ontvangen waarin staat dat er maar 60 bezoekers waren, maar spreker heeft een getekende aanwezigheidslijst waar 130 handtekeningen op staan. Deze zal hij aan de griffie overhandigen. Het eerste bezwaar tegen de plannen van de provincie is van economische aard. Het gebied waarover wordt gesproken is economisch van belang voor de landbouw. Naast de grote groep van forensen zijn het deze twee economische factoren die direct of indirect een rol spelen. Vele tienduizenden toeristen bezoeken Ees, Eesergroen en Westdorp om zich te vermaken, te eten en te overnachten en zij zullen met de geboden oplossing hun verblijf niet meer kunnen vinden. Hierover zijn ervaringen geïnventariseerd tijdens de reconstructie van de N34 in 2007 en die duiden op gestrande, hopeloze en tot tranen geroerde mensen die om hulp vragen om in hemelsnaam de plaats van bestemming te kunnen bereiken. Zo behoort er niet met toeristen in Drenthe te worden omgegaan. Aan de ene kant wordt geld uitgegeven om mensen te lokken en met de andere hand worden toeristen weggejaagd. Het tweede bezwaar betreft de verkeersveiligheid en het landschap. De reconstructie behelst een aanpassing van het openbaar vervoer. Dat zal aan de parallelweg aan de oostkant van de N34 plaatsvinden. Nu is dat een weg voor bestemmingsverkeer. Ouders vrezen dat de kinderen die over dezelfde weg met de fiets naar school gaan een veel grotere kans maken op ongelukken en dat is niet raar, want op dit stukje weg hoeft geen bovennormaal gedrag van kinderen te worden verwacht, want daar fietsen kinderen net zo als op iedere andere weg. Aan de westkant van de N34 is een extra parallelweg gepland. Hierover zal het verkeer wat de afslag Exloo neemt om Ees te bereiken, geleid worden. Aangezien hier naast gewone auto's ook vrachtauto's rijden, zal dit een brede weg moeten worden. De hoeveelheid landbouwgrond die dit vergt is onacceptabel groot. Hij heeft uitgerekend dat zo'n slordige 25 ha tot 30 ha moet worden aangekocht om dit te realiseren en het gekke is dat er drie verkeersaders naast elkaar gaan lopen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? Het derde bezwaar is van ondernemersvereniging Borger. De ondernemersvereniging spreekt zich uit voor een volledige ontsluiting van de N34 aan de Schoolstraat. De hoofdstraat is volgens ondernemers ingericht voor winkelend publiek en niet geschikt als doorgangsweg. Dat levert onaanvaardbare verkeersveiligheid op. Het vierde bezwaar is dat er op de avond van 4 februari 2008 aan de aanwezige bewoners een groot formaat foto van het gebied werd getoond. Op deze foto ontdekte hij een zogenaamd "celtic field". Celtic fields waren in de late brons- en ijzertijd kleine akkertjes die werden bebouwd door de toenmalige landbouwers. Uiteraard heeft spreker de provinciale archeoloog geraadpleegd en spreker heeft hem de tekening van de provincie en de luchtfoto getoond. Hij is ervan overtuigd dat het hier draait om een typisch celtic field. Bovendien heeft hij vooraf onderzocht wat er van dit gebied bekend is. Dit gebied staat specifiek op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) van Provinciaal

omgevingsplan (POP) II. Het gebied van 600 m bij 400 m wordt aangemerkt als een archeologische waarde in een area van hoge archeologische waarde. Dit betekent dat bij planologie in dit gebied de waarde moet worden vastgesteld aan de hand van de mate van aantasting van de ondergrond. Hierover zijn landelijke afspraken gemaakt waar de provincie zich aan moet houden. Een onderzoek over dit gebied, plus het gebied waar de nieuwe parallelweg over is gepland, zal in de tonnen gaan lopen. Spreker heeft daarover aan de heer Bats een aantal vragen. Waarom is er voordat het ontwerp was gemaakt niet met de provinciale archeoloog gepraat om te kijken of er op de AMK is gekeken? Van de heer Munniksma wil spreker weten of hij overleg heeft gehad met gedeputeerde Bats over de planologie en de mogelijke archeologische waarden in het gebied. In POP II wordt duidelijk en helder uitgesproken dat alles in het werk wordt gesteld om archeologisch erfgoed te bewaken en te bewaren en daarvoor is onder anderen het Drents plateau opgericht. Maakt gedeputeerde Bats daar wel gebruik van? Drenthe heeft dan wel 507 gebieden van archeologische waarde, maar als daarmee te lichtvaardig wordt omgegaan, dan is Drenthe de rijkdom van het archeologisch gebied kwijt. Dan kan ook het Verdrag van Malta wel in de prullenbak worden gegooid. Indien Drenthe zichzelf toeristisch op de kaart wil zetten, wordt er tegelijkertijd gewerkt aan het stelselmatig vernietigen van het beste Drentse toeristische product. Dat geldt niet alleen voor de Schaapstreek bij Ees, maar ook voor Assen waar een woonwijk bovenop een celtic field is gepland. Een celtic field bevindt zich in een archeologische waardering tussen de 30 cm en 70 cm onder het maaiveld. Wegaanleg en woningbouw zullen deze waarden totaal vernietigen en dat is het overtuigende bewijs dat de oplossing van de provincie niet de juiste is. Ten slotte wil hij nog een motie voorlezen die op 4 februari 2008 is aangenomen en deze luidt als volgt: "De bewoners van Ees, Eesergroen, Ellertshaar, Westdorp en Borger, in vergadering bijeen op 4 februari 2008 bijeen in hotel Eeserhof in Ees, besluiten met 120 voor, vier stemmen tegen en elf onthoudingen, dat er een volledige ontsluiting op de locatie Schoolstraat moet komen, plus een verdieping van de N34, en gaat over tot de orde van de dag". Hij hoopt dat het plan van de provincie nooit zal worden uitgevoerd en hoopt dat de commissie ervan is overtuigd dat Ees een volledige ontsluiting verdient.

Mevrouw SEINEN wijst erop dat de N34 een van de drukste wegen van Drenthe is. De weg is een verbinding van Groningen-Assen via Zuid-Drenthe naar Ommen. Het is een onveilige weg en er vinden jaarlijks gemiddeld 190 ongevallen plaats. Dat is heel veel in vergelijking met hetzelfde wegtype elders. Het traject tussen Gieten en Ees is het meest onveilige traject en in januari 2007 is het beheer van de weg overgegaan naar de provincie. Het Rijk en de provincie hebben met voortvarendheid plannen ontwikkeld om de doorstroming en de veiligheid te bevorderen. Verdubbeling van de N34 is voor het noordelijk deel in ieder geval geen optie om het probleem op te lossen vanwege de gevoeligheid van dit gebied. Oplossingen moeten worden gevonden in het ongelijkvloers maken van kruisingen, het opheffen van oversteken en het verbreden van de weg. Het CDA vindt veiligheid heel erg van belang. Dat betekent dat de plannen ter verbetering van de veiligheid en doorstroming van de N34 haar onverminderde steun krijgen. Het realiseren van ongelijkvloerse kruisingen bij Borger en Exloo op 2 km en 3 km vanaf Ees maken dat Ees een goede verbinding heeft met de N34. Voor de verbinding tussen Ees, Eesergroen en Eeserveen zijn drie opties uitgewerkt. In de besprekingen met de bewoners van Ees is door de provincie een voorkeursvariant voorgelegd, namelijk een tunnel ten zuiden van Ees. Een andere variant Dorpstraat-Eeserstraat-Schoolstraat heeft de voorkeur van de CDA-achterban. Tijdens de bijeenkomst met de bewoners van Ees is niet goed duidelijk geworden waarom deze voor het merendeel van de bevolking gewenste variant niet als voorkeurslocatie is aangegeven. Meer onderzoek naar deze variant is dan ook wenselijk, wat haar betreft. Met eventuele extra verkeersbelasting door het beperken van het aantal op- en afritten moet zorgvuldig worden omgesprongen. Maak de verbindingsroute Eesergroen-Eeserveen-Ees-Borger veilig voor schoolkinderen, ouderen en recreanten, wat wil zeggen dat er een goede verlichting, doorgaande fietspaden en duidelijke bewegwijzering naar toeristische attracties moeten komen. Recreatieve ondernemers in dat gebied hebben haar ook laten weten dat zij graag zouden zien dat de bewegwijzering verbeterd zou worden, want dat voorkomt onnodig zoeken in deze regio. Het CDA doet tevens de aanbeveling nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een verdiepte N34 in plaats van een tunnel. Een verdiepte ligging geeft een mooiere ligging en weidser uitzicht en zal ook de geluidshinder tegengaan. Zij verzoekt het college nadrukkelijk om in samenspraak

met de bewoners van Ees een duidelijke keuze te maken die draagvlak heeft voor de verbindinglocatie, dat de verbindingroute Eesergroen- Eeserveen-Ees-Borger veilig wordt ingericht voor weggebruikers en dat er onderzoek wordt gedaan naar een verdiepte N34 om de beeldkwaliteit te bevorderen en geluidshinder tegen te gaan.

De heer MEDEMBLIK sluit zich bij de woorden van mevrouw Seinen aan. Vooral het aspect van de communicatie vindt spreker in heel veel onderdelen terug als hij praat over dit onderwerp. Het is helder wat de publieke tribune over dit onderwerp vindt, maar als hij navraag doet waarom bewust voor deze optie is gekozen door de provincie of bij de gemeente Borger-Odoorn, dan krijgt spreker eigenlijk geen helder antwoord, terwijl hij die informatie wel nodig heeft om een goede afweging te maken. Kan hij straks iets meer inzicht krijgen waarom nu eigenlijk deze afweging is gemaakt? Er is ook sprake van meerdere alternatieven en die dienen in ieder geval mee te worden genomen. Deze informatie heeft hij nodig om een goede en heldere afweging te maken, waarbij hij zal letten op de aspecten veiligheid, de verkeersfunctie van de N34, een logische doorstroming tussen de omliggende dorpen en recreatievoorzieningen en de alternatieven die hij zojuist noemde.

De heer SLAGTER merkt op dat de N34 wordt omgebouwd tot 100 km-weg. Het doel is dat het een doorstroomweg wordt en dat houdt in dat de gelijkvloerse kruisingen verdwijnen. Veiligheid staat daarbij voorop door het opheffen van die gevaarlijke oversteken. De opdracht bij Ees is nu om Eesergroen met Ees te verbinden en de toegang tot de N34 te realiseren. Er gaat een aantal varianten rond. Zo heeft hij behoorlijk wat informatie gekregen over de tunnel. De bedoeling is dat de tunnel afwijkend van de Schoolstraat wordt aangelegd in de richting van de Schaapstreek om het dorp heen. Er is ook een afspraak gemaakt dat de fietsroute op de oostelijke parallelweg richting Exloo komt en dat is tevens een nieuwe autoroute met ontsluiting van de landbouwgronden aldaar. Op het oog lijkt dit het minst ingrijpend in het landschap, behalve de discussie over de celtic fields. Uit de discussie die hij heeft meegeemaakt, maakt hij op dat er veel voors en tegens zijn te noemen, maar op het oog lijkt de gekozen oplossing best redelijk goed. Het grote nadeel is dat het zo afwijkt van de bestaande route en de bevolking voelt dat ook zo. Mocht deze variant toch doorgevoerd worden, dan moet er in ieder geval worden ingegaan op de fietsroute naar de school en het aspect van de sociale veiligheid, aangezien het dan door een nogal kaal gebied heen gaat. De tweede variant waar hij minder van weet maar waar hij meer informatie over wenst is die van de verdiepte ligging bij de Schoolstraat zelf. Vanaf de tekening bekeken is dit een goede oplossing die prachtig in het landschap past en het past ook in de gebiedsgerichte benadering. Het is dan ook goed om Borger-Ees-Exloo als één gebied te zien en te kijken wat er in dat gebied mogelijk is. Daarin past een verdiepte ligging heel goed. De vraag is of er voldoende ruimte is in die strook. Hij blijft het moeilijk vinden dat het verkeer langs die school blijft gaan. Dat is een punt van aandacht. De belangrijkste vraag is wat dit straks allemaal gaat kosten. Het derde punt wat ook in het verhaal van de SP speelt is de volledige ontsluiting, wat ook de wens van de bevolking is. Het is een punt om heel goed over na te denken, maar de schaal is er niet naar want het ligt niet voor de hand om bij Borger, Ees en Exloo drie op- en afritten te maken. In vergelijking met de situatie in Drouwen, waar dit ook niet is gebeurd, zijn dit wel punten waar serieus en diepzinnig over nagedacht moet worden. De N34 is een doorstroomweg en dan moeten er zo min mogelijk onderbrekingen in de weg zijn. Bij op- en afritten heeft spreker bovendien grote vraagtekens bij de verkeersbelasting in Ees zelf, aangezien er via op- en/of afritten ook sluiproutes kunnen ontstaan. De situatie rondom de school wordt dan dubbel belast. Daar zijn dus kanttekeningen bij te plaatsen. De afweging van de varianten is voor een statenlid niet eenvoudig. Hij heeft wel ideeën over veiligheid en doorstroomwegen. Verkeerstechnisch punt is of verkeersstromen tussen dorpen wel via de N34 moeten worden geleid. Hij vraagt zich af of dat wel zou moeten indien de N34 een doorstroomweg wordt. Wat hem ook onduidelijk is, is wat er bij de verschillende varianten verandert aan het verkeersgedrag in het dorp. Dat is hem niet duidelijk.

Mevrouw SEINEN vraagt wat de mening van de heer Slagter dan is.

De heer SLAGTER antwoordt dat hij nog in een fase zit dat hij nog vragen heeft en deze kan stellen, voordat hij een standpunt inneemt. Veel informatie is nog niet beschikbaar. Hij hoort wel van de leden van de SP en degenen die in het dorp wonen allerlei gevolgtrekkingen van wat er gebeurt als voor een bepaalde variant wordt gekozen. Spreker stelt daar vragen bij, want hij weet dat niet. Daarom wil hij van de heer Bats weten hoe het nu precies met die verkeersdruk zit. Daarnaast vraagt hij zich af of iemand die van Borger naar Exloo moet, wel via de N34 moet reizen, of dat de N34 alleen voor de grote verkeersstromen is en dat de verkeersverbinding tussen Borger, Ees en Exloo zo goed wordt aangelegd, dat mensen die weg kiezen. Dat is een keuze die wordt gemaakt en die wordt ook bepaald door de gekozen variant. Als het gaat om de invloed op het dorpse karakter en de middenstand dan kan het zo zijn dat als verkeersstromen zo worden geregeld dat de rust, veiligheid en het karakteristieke van het dorp worden versterkt door een variant die heel anders is. Statenleden zijn per definitie vaak niet deskundig als het gaat om het technische deel, dus hij wacht de reactie van het college af. Kan hij meer informatie krijgen over variant 2, de verdieping van de weg? Hoe zijn de kosten van de diverse varianten? Welke rol krijgen de celtic fields toebedeeld? In 2008 zou er in ieder geval moeten worden begonnen en daar hangt de keuze van een variant ook sterk van af. Vooral de oversteek bij Eesergroen moet worden gerealiseerd. In hoeverre hangt de keuze voor een variant af van het tijdschema dat hieraan is gekoppeld? In de onderbouwing werd spreker door de SP beloofd dat hem de berekening van de varianten zou worden gepresenteerd. Spreker heeft deze niet gezien. Komen die berekeningen er nog?

De heer WESTERHOF heeft net zo min als de PvdA een dusdanig calculerend inzicht in de constructies dat hij op de cent nauwkeurig de verschillende varianten kan beoordelen, maar vanuit rationeel oogpunt maakt het nogal wat uit of 25 ha of 30 ha extra grond moet worden verworven om het plan van de provincie mogelijk te maken en daar bovenop komt nogal wat extra asfalt. Als dan wordt gekeken dat de oplossing van volledige ontsluiting aan de Schoolstraat zich in een klein gebied afspeelt, kan hij op zijn klompen aanvoelen dat dit de meest goedkope variant is.

De heer BALTES is het duidelijk dat dit onderwerp leeft bij de bevolking. Die betrokkenheid is goed, doet hem deugd en houdt hem scherp. Hij kan zich voorstellen dat de bevolking hier bepaalde emoties bij heeft. Los daarvan wil hij wel de discussie voeren op basis van argumenten, de juiste feiten en de juiste context. In december 2006 is er in provinciale staten een besluit genomen om als provincie de N34 samen met de N46 over te nemen van het Rijk en het belangrijkste argument daarvoor was dat de provincie op die manier in staat was om de hoognodige verkeersveiligheidsmaatregelen te nemen. De N34 wordt omgebouwd tot een zogenaamde stroomweg B, een duurzaam veilige inrichting van een autoweg met ongelijkvloerse kruisingen. Dat voorstel is unaniem in de staten aangenomen. Vanaf dat moment was ook bekend dat het aantal afslagen zou afnemen, dat een aantal gevaarlijke kruisingen zou worden teruggedrongen en dat allerlei landbouwovergangen zouden verdwijnen. Volgens spreker is het zo dat als de N34 het karakter heeft van een stroomweg B, dit allerlei extra eisen stelt aan opritten en afslagen. Kan de heer Bats daar iets meer over zeggen? Er ligt nu een afslag op dit moment, maar ligt die er straks ook? Een tweede punt waar hij aandacht voor wil heeft te maken met het voortraject. Tot nu toe heeft de provincie samen met de gemeente Borger-Odoorn en de overlegpartner opgetrokken om tot deze variant te komen. Hij kan zich niet voorstellen dat wat door de SP wordt opgevoerd als groot probleem, namelijk de drukte die zal gaan ontstaan in Borger, niet vooraf onderwerp van gesprek is geweest. Hoe is het college daarmee omgegaan? De stukken die spreker van de SP heeft ontvangen wekken de indruk dat de SP in de veronderstelling is dat als die op- en afritten er bij Ees komen, de westelijke weg bij Ees niet meer nodig zou zijn. Is die veronderstelling correct? Bij zijn weten komt die weg er juist om landbouwgronden te ontsluiten. Als die veronderstelling niet juist is, levert dat ook geen financieel voordeel op. Ten aanzien van de tunnels vraagt hij zich af of deze nu bij de Schaapstreek komen of dat het bij de Schoolstraat moet. Welke oplossing er ook komt, er moet in ieder geval aandacht komen voor het opheffen van gevaarlijke kruisingen en de landbouwoversteken, het weren van sluisverkeer in Ees, de bereikbaarheid van Ees en Eeserveen en het veilig stellen van het hele gebied, veilige bereikbaarheid van scholen en sportvelden en een veilige fietsroute aan de oostkant. Daar heeft de heer Westerhof al aandacht voor gevraagd. Hij vindt het busverkeer aan die oostzijde een bezwaar

en vraagt of er mogelijkheden zijn om dat busverkeer over de westelijke kant te laten gaan. Feit is wel dat er aan de huidige oplossing nogal wat bezwaren kleven en de opkomst van bewoners hier in de statenzaal en wat daarvan is gezegd door de heer Brouwer getuigen daarvan. Er is bij de bevolking in ieder geval een duidelijke voorkeur voor de variant aan de Schoolstraat. In eerste instantie is daar ook gedacht aan een oplossing middels een tunnel en nu zijn er nog weer alternatieven die spreken over een verdiepte aanleg van de N34 onder de Schoolstraat door. Dat is een op het oog aantrekkelijke variant. Navraag in de ambtelijke organisatie leert hem dat er ook al onderzoek naar plaats vindt, maar wat is daar op dit moment de status van?

De heer LANGENKAMP vraagt zich af of een aantal partijen wel blij is met de grote opkomst op de publieke tribune. Deze mensen komen namelijk omdat er iets dreigt te komen wat zij niet willen. Zij zijn dus boos en dan is het vreemd dat de staten zeggen dat zij daar blij mee zijn. Hoe is het zo ver gekomen? Eind september was hij in het kader van de avonden over het Provinciaal verkeer- en vervoersplan (PVVP) in Westerbork en toen zijn de tekeningen met de op- en afritten neergelegd. Er is toen ook over gesproken en dat zou ambtelijk verder gaan. Is dat wel gebeurd? Wat is daar uitgekomen? Hoe komt het dat er op 3 december 2007 tijdens de inloopavond op het provinciehuis zo weinig is gesproken over de alternatieven die nu rondgaan? Zonder inhoudelijk op alle details met betrekking tot de uitvoering in te gaan, dient er allereerst een goed gesprek tussen de provincie en de inwoners plaats te vinden. Spreker heeft gevraagd of dat gesprek er is geweest en het antwoord was bevestigend. Dat gesprek vond alleen plaats met steeds andere mensen. Hij dringt erop aan om die gesprekken opnieuw te voeren, want kennelijk is er nu pas duidelijk wat er precies speelt, mensen komen in het geweer en daar moet de provincie iets mee doen. Het is goed dat mensen zich laten horen en de provincie moet de burgers serieus nemen. De uitgewerkte alternatieven van de bewoners vindt hij zonder meer een goed onderzoek waard.

De heer BATS antwoordt dat toen in 2006 de N34 in provinciaal beheer terecht kwam, er met het Rijk en de gemeente Borger-Odoorn is afgesproken dat het gaat om een zogenaamde stroomweg van twee maal één baan. Van belang is daarbij geweest dat het om een duurzaam veilige weg zou moeten gaan. Dat is het vertrekpunt geweest voor de upgrade van deze weg en de aanpassingen die op dit moment worden ingepast in de N34. Aan dat pakket aan maatregelen is een lijst toegevoegd met een globale planning. Daar heeft de commissie kennis van kunnen nemen. Ook is daar aangekondigd dat in 2008 een tunnel in Ees zou worden aangelegd, met gelijktijdige opheffing van de afslagen bij het dorp Ees. Voor Ees is dat een unieke situatie, maar rondom de N34 is dat geen unieke situatie, want in de afgelopen jaren en in de toekomst zullen meerdere dorpen met een grotere bevolkingsomvang hun directe afslag gaan verliezen. Dat wil niet zeggen dat de dorpen niet goed ontsloten zullen worden, want in de directe nabijheid blijven de dorpen gewoon ontsloten. Van belang is nog steeds de verkeersveiligheidsituatie voor deze stroomweg. Hoort daar dan een afslag bij het dorp Ees bij? Zijn antwoord daarop luidt ontkennend, want dat past niet bij deze situatie, bij deze weg en bij de context van verkeersveiligheid, waarbij er op dit deel van het tracé in de afgelopen jaren veel ongelukken zijn voorgekomen. Dit punt staat nu op verzoek van de SP op de agenda. Het college heeft heel bewust gewacht met een aantal acties om de inspraakavond van de SP af te wachten en te kijken wat voor kritieken daaruit komen en of die kunnen worden meegenomen in het vervolgtraject voor de ontwikkeling van dit kleine gebied. Op 3 december 2007 is er een inloopmiddag geweest in de gemeente Borger-Odoorn. Die inloopmiddag is samen met de gemeente en dorpsbelangen voorbereid. De varianten die zijn voorgelegd op 3 december 2007 zijn dan ook de varianten die in zijn beleving op dat moment de instemming hadden van de gemeente Borger-Odoorn, dorpsbelangen, de provincie en de andere betrokkenen bij deze aanleg. De inspraakmiddag heeft geleid tot een aantal reacties op basis van een tweetal varianten die zijn voorgelegd. Die varianten waren gebaseerd op het oorspronkelijke uitgangspunt dat er een tunnel bij Ees komt, aangezien dat om een aantal redenen belangrijk is. Dat is ook die middag uitgelegd en die inloopmiddag heeft geleid tot een aantal reacties. Het ging hierbij om 25 reacties waarin werd aangegeven dat het wenselijk is dat er in deze situatie sprake zou kunnen zijn van een verdiepte ligging van de

N34, om redenen van geluid, milieu en inpassing in het gebied. Die middag en die avond zijn 5 reacties binnengekomen waarin werd gevraagd om op- of afritten van de N34 bij de Schoolstraat. Verder kwamen zes reacties binnen die de voorkeursvariant van het college ondersteuning gaven, namelijk om nabij de Schaapstreek een tunnel neer te leggen. Daarnaast kwamen 15 reacties binnen dat die variant eigenlijk bij de Schoolstraat zou moeten komen te liggen. Uit de inloopmiddag heeft spreker een aantal conclusies getrokken en op dat moment was er bij hem ook al kennis van de zogenaamde celtic fields. Deze zijn hem rond november/december 2007 ter ore gekomen en die heeft het college op hun merites in de planvorming neergelegd en die zullen ook, op het moment dat de varianten voor besluitvorming in de commissie en de staten worden besproken, worden meegenomen en beoordeeld op hun consequenties en gevolgen voor de aanleg van een tunnel. Wat overigens niet aan de orde is, is dat ook daar een celtic field zou leiden tot vernietiging van het landschap, want dat is bij een celtic field niet aan de orde. Dat is ook in deze fase van de besluitvorming nog niet aan de orde, aangezien er op dit moment sprake is van een andere fase van het planproces dan de heer Westerhof suggereert. Er is gewacht op de inloopavond van de SP. Spreker sluit niet uit dat als die inloopavond er niet was geweest, hij vandaag met een drietal concrete voorbeelden was gekomen over de tunnel bij de Schaapstreek, de tunnel bij de Schoolstraat en doorrekeningen en consequenties van de verdiepte aanleg van de N34. Hij heeft echter gewacht op de inloopavond van de SP en de reacties die daaruit naar voren zouden komen. Die reacties maken wat hem betreft deel uit van dit planvormingsproces en hij zegt toe dat bij de daadwerkelijke behandeling van dit plangebied in de commissie alle elementen en details zullen worden besproken en dat de commissie daar ook iets van moet gaan vinden. Bij de ene variant kent dit wat meer consequenties dan de andere variant. Wat is op dit moment de stand van zaken? Op dit moment is de voorkeursvariant van het college de variant aan de Schaapstreek. Er zijn inderdaad ook argumenten om die tunnel bij de Schoolstraat neer te leggen en er zijn ook argumenten om tot verdiepte aanlegging van de N34 over te gaan. Wat dat laatste betreft vindt spreker niet dat een afslag bij een stroomweg als de N34 thuis hoort, maar naar een verdiepte aanleg kijkt hij iets genuanceerder, want dit is verkeers- en veiligheidstechnisch geen slechte variant, maar het heeft wel een aantal financiële consequenties waar spreker te zijner tijd bij de commissie op terug zal komen. Het CDA steunt de voorstellen maar vraagt aandacht voor een aantal specifieke elementen, namelijk waarom niet de Schoolstraat voorkeursvariant wordt gekozen in plaats van de Schaapstreek. In de volgende commissievergadering zal hij uitleggen waarom daarvoor is gekozen, want het college wil nog altijd in 2008 tot uitvoering overgaan. Het college zal dus op korte termijn bij de commissie terugkomen om die twee varianten naast elkaar neer te leggen en de afwegingen van het college daarbij te geven. Ook werd aangegeven dat een goede verlichting en een betere bewegwijzering van belang is. Ook daar zal spreker in de planvorming aandacht aan geven en daar waar eind vorig jaar nog met de nodige stelligheid is gezegd dat er voorzichtig moet worden omgegaan met verlichting in het buitengebied, is niet bedoeld om voorzichtig om te gaan met de sociale veiligheid. Hier zal aandacht voor zijn en dit punt zal zeker worden meegenomen in de uitvoering. Er is gevraagd naar het onderzoek naar verdiepte ligging. Daar is het college inderdaad mee bezig. In december 2007 heeft een belangrijk deel van de bewoners de voorkeur uitgesproken voor verdiepte ligging. Het college heeft die voorkeur serieus genomen en is op dit moment aan het tekenen, rekenen en bespreken welke consequenties dit heeft voor de planologie en het planvormingsproces. Het college wil namelijk heel graag een aantal deadlines halen, maar niet ten koste van de kwaliteit. Als deze suggestie kwalitatief leidt tot een goed voorstel, komt spreker daar in de commissie op terug, waarbij spreker niet uitsluit dat daar van de kant van de staten ook een dekking bij zal moeten worden geaccordeerd, want dit is een variant die iets meer zal gaan kosten dan het afsluiten van de afslagen en het maar door asfalteren van die weg. Dit is qua kosten namelijk iets intensiever. Wel verklapt spreker alvast dat de oplossing voor de Schoolstraat in die variant misschien wel wat makkelijker zou kunnen zijn omdat er dan met een verdiepte ligging een fly-over zou kunnen worden gemaakt om de Schoolstraat te ontsluiten. Nogmaals, met die details komt spreker nog terug. De ChristenUnie was het in grote lijnen eens met het CDA, maar vroeg aandacht voor de communicatie. Zijn perceptie rondom dit dossier is dat heel zorgvuldig met de communicatie wordt omgegaan. Er is dus al een inloopavond in december 2007 geweest en in beginsel wacht het college niet op inspraakavonden van politieke partijen, maar dit is een dermate gevoelig onderwerp dat het college toch op de in-

loopavond van de SP heeft gewacht om te kijken welke argumenten die avond naar voren zouden worden gebracht die voor spreker bruikbaar waren en die binnen de kaders van het college passen. Wat dat betreft mag de commissie daarop rekenen en is de communicatie goed geweest. Afhankelijk van de variant zal de commissie een heel belangrijke en majeure afweging moeten maken als er bijvoorbeeld wordt gekozen voor verdiepte aanleg. Ook de PvdA vroeg om te letten op de sociale veiligheid. Niet alleen sociale veiligheid, maar ook fysieke veiligheid, is een van de uitgangspunten geweest voor de keuze voor de voorkeursvariant die het college op dit moment heeft neergelegd. Dat geldt niet alleen voor de tunnel maar dat geldt ook voor de drukte en de ontsluiting van het verkeer in de richting van Borger. Vanaf het begin is het college in overleg met de gemeente Borger-Odoorn geweest. Zowel de provincie als de gemeente zijn van mening dat het niet zo mag zijn dat zwaar vrachtverkeer en substantieel meer verkeer door de kern van Borger gaat. Ook daarover is overleg en Borger is ook al bezig om plannen te maken om dat op een goede manier te kunnen geleiden. Ten aanzien van de financiële kant van de zaak merkt spreker op dat hij daarover te zijner tijd bij de commissie terug zal komen. Datzelfde geldt ook voor de sluiproutes en hoe het college omgaat met de celtic fields, de situatie ter plaatse, evenals de gronden die daar liggen en de bijbehorende eigendomsposities. Wat het college wil voorkomen is het kiezen voor een scenario waarbij in drie of vier gevallen grond of huizen moeten worden onteigend. Er is in het begin heel duidelijk gezegd dat het college kijkt naar die situaties waarbij niet tot onteigening hoeft te worden overgegaan, maar waarbij de aanpassingen op een aanvaardbare manier in het landschap kunnen worden geplaatst. Ook onteigeningsprocedures geven namelijk weer onrust. Ten aanzien van het tijdschema komt spreker heel snel terug in de commissie met de verschillende varianten en hij heeft er ook belang bij om dat snel te doen, want er is een aantal afspraken die hij daarover heeft gemaakt. De heer Baltès heeft gevraagd of een stroomweg B extra eisen stelt aan afslagen en wegkwaliteit. Het antwoord daarop is bevestigend en dat is ook te zien omdat in de afgelopen periode waarin de intentie bestond om dit type weg aan te leggen, een aantal afslagen al niet meer bestaat, aangezien dit niet meer past bij dit type weg. Het gaat dan ook om de doorstroomfunctie van deze weg tussen de regio's en niet tussen de aanliggende dorpen. Dit is van groot belang en daar is ook de wet- en regelgeving op van toepassing. Het college is volop in overleg geweest met dorpsbelangen, maar ook met de gemeente Borger-Odoorn, om te kijken hoe dit op een acceptabele manier kan worden opgepakt en waarbij de verkeersveiligheid niet in het gedrang komt. De staten en het college hebben daar in de afgelopen jaren ook een aantal dingen over besloten en dat is de basis waarop die weg straks zal worden aangelegd. Ten aanzien van de vraag waar die tunnels moeten komen en dat er goed naar de varianten moet worden gekeken, antwoordt hij dat het college ook goed naar die varianten zal kijken en deze zullen ook aan de commissie worden voorgelegd. In beginsel maakt het hem niet uit waar die tunnel aan de N34 komt te liggen, maar in relatie tot de ontsluiting van een dorp en de verkeersveiligheid voor bewoners, gebruikers en scholieren maakt het hem wel uit, dus daar zal zijn motivatie dan ook op gestoeld zijn. Op 3 december 2007 zijn twee varianten besproken en daar is een derde variant bij gekomen. De verdiepte ligging is door het college niet genoemd omdat de provincie die zelf niet had bedacht. Die variant is op die avond aangedragen. Die variant wordt door het college serieus meegenomen en daarover zal de commissie dan ook niet één A4'tje met de opmerking dat het niet kan, meekrijgen. Spreker geeft nu al aan dat die variant zeker mogelijk is en ook vanuit verkeerstechnisch oogpunt niet onwenselijk is. Het heeft alleen wel een ander prijskaartje en daar komt hij dus nog op terug. Over een goed gesprek tussen provincie en inwoners heeft hij de laatste weken veel nagedacht. Hoe kan het nu dat er in december 2007 een inloopmiddag is geweest waaruit een aantal conclusies is getrokken? Hoe kan het nu dat in februari 2008 bij een inspraakavond van de SP totaal andere conclusies worden getrokken? Dat houdt spreker ook bezig, want vanaf het begin heeft hij zowel op gemeentelijk niveau samen met het college van Borger-Odoorn, maar ook vanuit de provincie richting de regio gecommuniceerd en daar heeft het college na december ook veel reacties op gehad. Dat waren alleen andere reacties dan die reacties die nu op tafel worden gelegd. Het college zal goed naar de alternatieven kijken en deze ook aan de commissie aanreiken op het moment dat het college de volgende maand of de maand daarna een voorstel zal doen. Op dit moment heeft het college een voorkeursvariant en daarover wil hij het debat voeren en er uiteindelijk een besluit over nemen.

De heer LANGENKAMP vraagt of het college nog in overleg met de bewoners gaat.

De heer BATS antwoordt dat hij nu heel makkelijk ja zou kunnen zeggen. Hij heeft al aangegeven dat in december 2007 in goed overleg met de gemeente, dorpsbelangen en bewoners is gekeken naar de plannen die er liggen. Naar aanleiding van de inspraakavond van de SP wordt een aantal andere conclusies getrokken. Uiteraard gaat het college in overleg over hoe dit heeft kunnen gebeuren. Zeker voor de varianten die op tafel liggen zal het college in overleg gaan. Spreker gaat niemand een dood vogeltje voorhouden voor wat betreft de afslagen bij Ees, want dit past echt niet in het vigerend kader voor een stroomweg als de N34.

TWEEDE TERMIJN

De heer BROUWER benadrukt dat zorgvuldig moet worden omgegaan met opritten en afslagen. Op de weg van Gieten naar Veendam komt het ook een aantal malen voor dat op enkele kilometers afstand zich op- en afritten bevinden. Als de N34 zal worden verdiept, kan de provincie de grond uitstekend gebruiken voor de aanleg van de verdubbeling naar Veendam. Bij de tunnel moeten heel wat wegen worden aangepast op 5 m breedte en er moet ook land worden aangekocht. Als hij kijkt naar de kosten van de extra kilometers weg die moeten worden aangelegd in de vergelijking met het viaduct, waarbij geen aanpassing nodig is van de Schoolstraat richting Eesergroen, kan de conclusie snel worden getrokken. Verder vindt hij het vreemd dat er bij Ees een afslag af wordt gehaald, terwijl er bij Eext een afslag bij komt.

De heer SLAGTER heeft van de gedeputeerde gehoord dat dorpsbelangen Ees in de eerste fase met het college overeenstemming heeft bereikt, maar later is daar weer vanaf geweken. Hoe moet spreker dit zien?

De heer BROUWER antwoordt dat dit gedeeltelijk waar is. De voorzitter van dorpsbelangen is van oorsprong geen ingezetene van Ees. De voorzitter van dorpsbelangen heeft dan ook een heel andere mening dan de andere bestuursleden.

De heer SLAGTER wil niet in interne perikelen van dorpsbelangen roeren, maar het is voor de provincie wel belangrijk om in gesprek te zijn met een organisatie waar de provincie op kan vertrouwen. Als daar twee lagen bestaan, kan spreker zich voorstellen dat hij zich nu in zijn hemd voelt gezet.

De heer BROUWER antwoordt dat hij zich daar wel iets bij kan voorstellen. Ten aanzien van de ontsluiting met een weg voor landbouwers aan de westkant van Ees, merkt spreker op dat de ontsluiting slechts betrekking heeft op één boer.

De heer WESTERHOF heeft in alle oude stukken gekeken, maar ziet nergens in de stukken een tunnel genoemd. Hij weet dan ook niet uit welke duim de gedeputeerde dit zuigt of uit welk geheim document dit is gehaald, maar het stuk waarin wordt gesproken over het tunneltje zou hij toch wel graag willen zien. Verder is er op 3 december 2007 een inloopmiddag georganiseerd in het provinciehuis. Daarbij kwamen mensen druppelsgewijs binnen en dan is er meer sprake van een een op een-situatie. Dat verklaart ook dat er maar 50 reacties waren. Indien er iemand binnenkomt en het gesprek mag aangaan met twee ambtenaren die hun tekening aan de kant hebben hangen terwijl tekeningen met andere varianten niet eens mogen worden opgehangen, komt zo'n inloopmiddag meer over als slikken of stikken.

De heer BALTES vraagt of de heer Westerhof provinciale ambtenaren daarmee als boemannen neerzet.

De heer WESTERHOF antwoordt ontkennend. Ambtenaren zijn goede, hardwerkende mensen.

De heer BALTES vraagt wat de burger er dan van weerhoudt om bij die ambtenaren binnen te lopen.

De heer WESTERHOF merkt op dat er bij de inspraakavond van de SP 150 mensen waren. Bij de bijeenkomst van de SP waren voldoende ambtenaren aanwezig om te beoordelen waar het verschil van inzicht tussen de bijeenkomst op 4 februari 2008 en 3 december 2007 in zat. Die analyse had dus al gemaakt kunnen worden. Ten aanzien van de celtic fields merkt spreker op dat de provinciaal archeoloog geen enkel contact heeft gehad met het college over het alternatieve plan. Er is dus geen contact tussen de provincie en het Drents plateau geweest. Spreker vindt het op zich jammer dat de provinciaal archeoloog niet meer direct aan de provincie is verbonden en ook niet meer aan het Drents Museum, maar op een zolderkamertje van het Drents plateau zijn werk mag doen.

De heer HORNSTRA heeft moeite met de toon die de heer Westerhof aanslaat. Hij trekt de integriteit van een aantal mensen in twijfel en dan is een zuivere discussie niet mogelijk. De gedeputeerde heeft een betoog gehouden waarvan de heer Westerhof zegt dat hij dit uit zijn duim zuigt. Dat is niet de taal die hier normaal gesproken wordt gebezigd. De heer Westerhof moet zich tot de feiten beperken.

De heer WESTERHOF baseert zich enkel op de feiten. Hij heeft zijn huiswerk meer dan goed gedaan. Hij heeft het over het begrip Doorstroomweg en dat geldt ook voor de N381 en de A37. Aan de N381 zijn alle dorpen bereikbaar en aan de A37 zijn ook alle dorpen bereikbaar. Sterker nog, in Duitsland is het meest kleine gerucht aan de autosnelweg bereikbaar. Hij ziet dan ook niet in waarom Ees onbereikbaar zou moeten worden. Er komen al tientallen overgangen te vervallen en er is dan ook alles voor te zeggen om bij Ees een volledige ontsluiting te maken, wil er niet een hele hoop ellende in de hoofdstraat van Borger ontstaan. Maakt het college middelen vrij om de hoofdstraat van Borger te reconstrueren of neemt het college dat mee voor het onderzoek wat binnenkort gaat plaatsvinden naar de reconstructie van het centrum van Borger om het vrachtwagenverkeer onder een tunnel vanaf de N34 door Borger heen te leiden richting Stadskanaal?

Mevrouw SEINEN dankt de heer Bats voor de toezegging die hij in de richting van het CDA heeft gedaan, namelijk de toezegging van veilige routes, verlichting, (toeristische) bewegwijzering en doorgaande fietsroutes. Ten tweede komt de heer Bats terug in de commissie met de uitwerking van de verschillende varianten en heeft de heer Bats ook toegezegd dat er een onderzoek komt naar de verdiepte ligging van de N34, waardoor ook de variant Schoolstraat dichterbij komt. Dat zal verheugend zijn voor haar achterban, want een fly-over op die plek, dat wil zeggen de Schoolstraat-variant, is de variant die de CDA-achterban wenst. Wat zij graag wil horen is dat in de bijeenkomst met de bewoners wel verschillende varianten zijn voorgelegd, maar dat er slechts één voorkeursvariant nader was uitgewerkt. Daarbij is de Schoolstraat-variant wel als variant benoemd, maar niet duidelijk voor het voetlicht gekomen waarom deze geen goede variant zou zijn. In die zin kan zij zich wel voorstellen dat het college in de richting van de bevolking van Ees reageert als het gaat over de varianten.

De heer MEDEMBLIK is duidelijk geworden waarom er in december een ander signaal is afgegeven dan nu in februari 2008. Het is goed dat de SP naar de bewoners heeft geluisterd, maar aan de andere kant zijn er ook zaken helder geworden en die antwoord geven op vragen die bij hem leven.

De heer PETERS stelt vast dat alle partijen inmiddels naar de inwoners hebben geluisterd.

De heer MEDEMBLIK heeft het over de bijeenkomst op 4 februari 2008. Het is goed dat de SP daar de nek voor heeft uitgestoken. Een aantal antwoorden is nu helder geworden en het is goed om te concluderen dat de optie met betrekking tot op- en afritten in Ees nu helemaal van tafel is.

De heer SLAGTER is blij met de toezegging dat de varianten worden uitgewerkt en dat de commissie een duidelijker beeld krijgt. Door het gedrag van de SP is het jammer dat de belangen van de bevolking niet goed worden behartigd in zijn richting, want hij wordt door de opmerkingen van de heer Westerhof

op een verkeerd spoor gezet. De belangen van de bevolking moeten worden meegenomen, maar ook het eigen inzicht van de staten en de deskundigheid van mensen die daar bezig zijn. Hij hoopt de volgende keer een zo goed mogelijk oordeel te kunnen vellen. Hij vraagt nogmaals aandacht voor de positie van de school. Volgens spreker wordt daar te gemakkelijk over gedacht. Hij heeft van de gemeente Borger-Odoorn begrepen dat daar in het kader van de veiligheid wordt gedacht over fietspaden van Eesergroen richting Borger. Hij verzoekt om daar navraag naar te gaan doen, want het is goed om die twee zaken te gaan koppelen, want als de verkeersveiligheid in het dorp verbeterd kan worden door rechtstreeks fietspaden naar Borger aan te leggen, dan kan dat een plus zijn.

De heer BALTES merkt op dat door de gedeputeerde op het gebied van sociale veiligheid duidelijke toezeggingen zijn gedaan. Hij is blij met de duidelijke context die er is, namelijk het gaat om de goede doorstroming op de N34 en verkeersveiligheid is van het grootste belang. Dat wordt ook door iedereen onderschreven, conform het besluit van 2006. Daar staat ook de VVD-fractie nog volledig achter. Er is interessant huiswerk en hij wacht met spanning de resultaten af.

De heer LANGENKAMP is blij dat het college overlegt met de bewoners over de verdiepte ligging en de fly-over bij de Schoolstraat. Er is heel nadrukkelijk gezegd dat het college niet in overleg wil over de open afritten in Ees. Klopt dat?

De heer BATS antwoordt dat dit laatste klopt, gezien de ambities die het college met deze weg heeft. Spreker zal de heer Westerhof het stuk overhandigen waarin de verkeersveiligheidsmaatregelen worden genoemd, waaronder de tunnel bij Ees. De heer Westerhof verbindt een aantal conclusies aan wat andere mensen zeggen, namelijk dat spreker zou hebben gezegd dat er contact is geweest met de provinciaal archeoloog. Dat is niet juist. Het college heeft kennis van het gegeven dat er celtic fields in het plangebied liggen en daar houdt het college rekening mee. Dit agendapunt is vandaag geagendeerd door de SP, maar het college bereidt de feitelijke behandeling nog voor, samen met die aspecten die daaraan annex zijn. Dat in Duitsland alle dorpen ontsloten zijn, is iets waar spreker niet veel mee kan. De reconstructie in Borger staat niet alleen in de aandacht van de gemeente Borger-Odoorn, maar daar is die gemeente ook druk mee bezig. Daar heeft de provincie ook druk overleg over. In die vorm van samenwerking zit wel een dilemma en dat geldt ook voor het koppelen van fietspaden. Als fietsgedeputeerde zit spreker daar erg bovenop. Afhankelijk van de variant waarvoor wordt gekozen en afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt, is ook bepalend welke maatregelen de gemeente op haar eigen niveau neemt, in samenwerking met de provincie. Daar waar het fietsveiligheid betreft is vorig jaar ook iets vastgesteld en daar wordt gezamenlijk met gemeenten ook iets aan gedaan. De varianten Schoolstraat en Schaapstreek zijn langs een lijst met planologische (on)mogelijkheden gelegd en er is gekeken voor welke variant er wel en welke geen grondaankopen of onteigeningen moeten worden gedaan. Er is gekeken naar de aandachtsgebieden in de bodem, want in de Schoolstraat zit een waardevolle es die meeweegt of deze provincie daar iets aan doet of niet. Er is heel goed gekeken naar de veiligheid van de school en uiteraard is ook gekeken naar de langere route Ees en de aansluiting met Exloo, dus die argumenten zijn gewogen en die zijn naast dezelfde argumenten in het plus- en minlijstje gelegd als bij de Schaapstreek. Er wordt nu al gezegd dat de Schaapstreek planologisch beter inpasbaar is en dat er weinig overlast is voor de direct omwonenden en voor de school zelf. Pluspunt is dat de aansluiting naar Exloo zuiniger is en dat de school en het sportveld een rustiger straat blijken te zijn dan in de variant waarbij de buitengebieden via een tunnel over de Spoorstraat worden gebracht.

Mevrouw SEINEN vraagt of de heer Bats met de variant(en) waarvoor hij moet kiezen ook nog teruggaat naar de bevolking van Ees?

De heer BATS zegt dit toe.

De VOORZITTER concludeert dat de gedeputeerde goed heeft aangegeven op welk punt in het proces de organisatie feitelijk zit. Er worden varianten doorgerekend en op allerlei manieren wordt gekeken naar oplossingen, maar er zijn heldere uitgangspunten. Het is aan politieke partijen om regelmatig met de bevolking ter bespreken als het proces wat verder komt met wat meer uitgerkende varianten.

(De voorzitter schorst de vergadering van 15.31 uur tot 15.41 uur).

De heer BATS geeft antwoord op zijn toezegging aan het CDA met betrekking tot de N233. Binnenkort komt meer gedetailleerde informatie naar de commissie toe. Binnenkort is er bestuurlijk overleg in Duitsland over hoe nu verder wordt gegaan met de wegen 31 en 37 en hoe de N233 echt tot verbindingsweg kan worden gemaakt. Die resultaten zal hij op het moment dat deze er zijn, meedelen. Een tweede actie die is ondernomen is dat er wordt gekeken of deze weg op de "transeuropean networksagenda" van de Europese Commissie kan worden geplaatst, zodat deze weg in het kader van de Nieuwe Ontwerprichtlijn Autosnelwegen (NOA) mede geagendeerd wordt en daardoor eindelijk ook door de Duitsers beter gefinancierd kan worden. Op dit moment wil spreker nog niet spreken over financiële bijdragen, want in die zin wil hij die weg eerst maar eens in Duitsland laten liggen. Over die twee acties zal hij de commissie binnenkort informeren.

7. Rapport van de Stichting Bollenboos van het najaar 2007 Een teelt op drift

De heer VERHAVE spreekt namens de stichting Bollenboos (bijlage 2).

De heer TIMMERMAN vraagt of de Stichting Bollenboos ook deel uitmaakt van het Platform voor Duurzame Bollenteelt.

De heer VERHAVE antwoordt daar geen deel van uit te maken. De Stichting Bollenboos is agendalid en dat wil zeggen dat de stichting de stukken wel krijgt. De reden dat de stichting hier geen deel van uitmaakt, is dat in het plan van aanpak van dit platform geen concrete en afrekenbare doelen zijn geformuleerd. Daarnaast is het uitgangspunt dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen niet zal toenemen. In dat beginsel kan hij zich ook niet helemaal vinden. Het door de Stichting Bollenboos voorgestelde gebiedsbeleid dat een goed alternatief is voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen, is daarbij ook niet opgenomen. De mogelijkheden om anders om te gaan met het landelijk gebied zitten dus niet echt in het platform.

De heer TIMMERMAN vraagt of de stichting ook in België werkt, aangezien de stichting gebruikmaakt van een Belgische website.

De heer VERHAVE antwoordt dat internet internationaal is.

De heer KUIPERS leest in de notitie over bufferzones dat verschillende afstanden van 30 m en 50 m tussen bewoning en natuur worden aangegeven. In de bijdrage van de heer Verhave gaat het over 50 m. Is die bufferzone variabel tussen 30 m en 50 m of is het altijd 50 m?

De heer VERHAVE antwoordt dat de bufferzone richting natuurgebied 50 m is. Dat komt uit jurisprudentie van de Raad van State. Tot bewoning is die bufferzone 30 m, maar aangezien de gemeente Westerveld twee nationale parken kent, is het niet onverstandig om een zone van 50 m aan te houden.

De heer WESTERHOF merkt op dat er in het rapport gewag wordt gemaakt van een alternatief voor natte ontsmetting en dat is de aanplant van afrikaantjes. Is onderzocht op hoeveel percelen dat in Westerveld is gebeurd?

De heer VERHAVE antwoordt dat het platform ervan uit is gegaan dat in Drenthe 40 ha wordt ingezaaid met afrikaantjes. De uitkomsten daarvan worden in het eindrapport van het platform naar buiten gebracht, dus spreker is vol goede hoop dat dit veel milieuvriendelijker is dan het ontsmetten met chemische middelen. De velden die spreker heeft gezien in Westerveld zijn niet de 40 ha waar het provinciaal platform over spreekt.

De heer WIJBENGA heeft uit de inleiding van het rapport van de stichting afgeleid dat de stichting vindt dat deze een functie heeft naar de bevolking toe. Wat opvalt bij lezing van het rapport is dat er nergens melding wordt gemaakt van het feit dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met 80% is afgenomen. In het rapport wordt ook geen melding gemaakt van alternatieven voor grondontsmetting. Vindt de stichting het niet tot haar taak behoren om de bevolking ook op dat punt te informeren? Veroorzaakt de stichting niet onnodig onrust door op deze manier een rapport de wereld te laten zien? Het beeld ligt in werkelijkheid namelijk genuanceerder dan wat de stichting in het rapport neerlegt. De bollentelers stellen dat in ieder geval niet op prijs. Waarom heeft de stichting dit onderwerp niet samen met de Milieufederatie in het Platform voor Duurzame Bollenteelt aan de orde gesteld? De Milieufederatie speelt namelijk wel een actieve rol in het platform en heeft indertijd afgesproken om de bollentelers niet langer via de pers van alles te beschuldigen maar via het platform met de bollentelers in gesprek te gaan. Op die manier is op zijn minst een dialoog mogelijk en dus kan een snellere oplossing worden gevonden. Nu kiest de stichting eenzijdig voor publicatie van een rapport via de pers, met alle gevolgen van dien.

De heer VERHAVE antwoordt dat dit onderwerp niet in het platform aan de orde is geweest, maar de stichting is wel in overleg met de sector, de stichting komt thuis bij de telers en er is overleg met de bevolking, waarin de stichting ook uitlegt wat er gebeurt en wat het planten van afrikaantjes betekent als andere manier van ontsmetten. Dat weet de bevolking namelijk niet en de sector blijft in gebreke om dat netjes uit te leggen. De stichting gaat absoluut in gesprek met de bevolking en legt ook uit wat er aan de hand is. Hij hoopt dan ook van harte dat de aanplant van afrikaantjes een succes wordt en hoopt dat dit niet stopt als de subsidie hiervoor niet langer wordt verstrekt. Alleen op die manier kan uiteindelijk een duurzame bollenteelt worden gerealiseerd.

De heer SAATHOF werkt als onderzoeker bij Hilbrands Laboratorium voor Bodemziekten (HLB), een onafhankelijk kennisinstituut in Wijster dat zich bezighoudt met landbouwkundige vraagstukken. Hij probeert drie jaar onderzoekstijd te proppen in vijf minuten spreektijd. In de afgelopen drie jaar zijn er resultaten geboekt samen met de lelietelers in Drenthe en daar wil hij de commissie deelgenoot van maken. HLB heeft de opdracht gekregen van de provincie Drenthe om uit te gaan zoeken wat de milieubelasting in de Drentse lelieteelt is en dat is gebaseerd op gegevens afkomstig uit de teelt zelf. Niet alleen het inventariseren was een deel van de opdracht, maar ook het bijsturen van de milieubelasting in de goede richting. De provincie heeft toen gezegd terug te willen naar een kwart van het normale gebruik. HLB heeft dat traject in gang gezet bij 23 lelietelers en uiteindelijk hebben alle telers zich daarachter geschaard en hebben aan dat project meegedaan. In drie jaar tijd hebben zij inderdaad de milieubelasting 75% omlaag gebracht. Hoe zij daartoe gekomen zijn, zal hij in een paar minuten uitleggen. Dat is een technisch verhaal en de presentatie die hij vorige week aan bollentelers heeft gegeven heeft hij ook aan de statencommissie doorgezonden. De doelstelling was verlaging van de milieubelasting met 75%. Tijdens het driejarige onderzoek dat het HLB heeft gedaan in opdracht van de provincie heeft hij gezien dat er drie zaken in gang zijn gezet. Allereerst hebben de bollentelers zelf door verandering van middelen en keuzen die zij hebben gemaakt, minder bestrijdingsmiddelen hoeven strooien of spuiten. Daarnaast zijn de fabrikanten die de bestrijdingsmiddelen leveren zenuwachtig geworden door de kritische blik naar de milieubelasting en zijn zelf ook actief geworden om te zorgen dat er andere middelen op de markt komen en dat middelen herbeoordeeld worden bij het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM). Dat heeft ervoor gezorgd dat een verlaging van de milieubelasting kon worden bereikt. Ook zijn fabrikanten gestopt met de productie van bepaalde middelen en hebben zij daarvoor milieuvriendelijke middelen voor in de plaats gebracht. Dat zijn drie zaken die in drie jaar tijd in gang zijn gezet. Dan is de

wisselwerking te zien tussen degene die de middelen nodig heeft om het gewas gezond te houden en degenen die die middelen produceren en beoordelen. Door de kritische blik van de telers in Drenthe die zich 100% achter het plan hebben geschaard zijn processen in gang gezet waardoor de milieubelasting enorm omlaag is gegaan. Spreker heeft op zijn presentatie een aantal figuurtjes gezet die erop neerkomen dat in drie jaar tijd de belasting 75% omlaag is gebracht. Uiteindelijk zitten hierdoor alle lelietelers in Drenthe in de categorie van 0% tot 25% ten opzichte van het oorspronkelijke niveau in 2002. Dat niveau was een heel normaal niveau dat destijds door De *Landbouw* voorlichting (DLV) werd geadviseerd. De lelietelers hebben dus in drie jaar tijd een enorme milieuwinst bereikt. Het is nu ook zo dat een aantal middelen nog dit jaar wordt verboden en daarmee komt de hele sector in Drenthe op het niveau van 0% tot 25% te zitten ten opzichte van 2002. Ook de uitschieters die er vorig jaar nog bij een aantal bedrijven waren, bestaan volgend jaar niet meer. Spreker heeft inmiddels ook cijfers over de teelt van afrikaantjes, want HLB heeft dit gemonitord. De afrikaantjes hebben als gevolg dat er een enorme reductie in aaltjes wordt gerealiseerd, dus Afrikaantjes zijn een goed alternatief voor natte grondontsmetting. Weliswaar is het geen honderd procent vervanger, want in sommige gevallen blijft natte grondontsmetting nodig. Dat geldt niet alleen voor de bollen maar ook voor normale akkerbouw. Tien lelietelers hebben de afgelopen twee jaar gebruikgemaakt van afrikaantjes en in die twee jaar tijd is er 100 ha afrikaantjes gezaaid in Drenthe. De bollentelers zijn op goed geluk met het zaaien van afrikaantjes begonnen en dat is een groot succes geworden. Het resultaat is goed, de aaltjesbestrijding is naar wens, maar soms worden door wettelijke bepalingen goede processen gefrustreerd. Het zou mooi zijn indien een lelieteler die vaak land huurt van een veeboer kon afspreken met die veeboer om na het binnenhalen van het gras op het grasland afrikaantjes te zaaien. Wettelijk gezien kan dat niet en dat is jammer. De sector zelf is namelijk heel positief over de teelt van afrikaantjes. Het zou mooi zijn indien deze belemmeringen kunnen worden weggewerkt. Als onderzoeker heeft hij grote bewondering voor de resultaten die in de afgelopen drie jaar door de sector zijn behaald.

Mevrouw VAN DER VIJVER is in verwarring gebracht omdat zij niet weet wat de positie is van HLB in dezen. In wiens opdracht is het onderzoek verricht?

De heer SAATHOF antwoordt dat er een aantal instituten is benaderd door de provincie om onderzoek te doen naar verschillende vraagstukken in de bollenteelt. TNO is bijvoorbeeld bezig geweest met het vraagstuk van beregening en of dat voor verdroging zorgt. Het antwoord daarop is overigens ontkenkend. Arcadis is bezig geweest met het onderzoeken van spoelplaatsen en hoeveel bestrijdingsmiddelen daarin terecht komen. HLB is ook als onafhankelijk kennisinstituut gevraagd door de provincie om onderzoek te doen naar de milieubelasting in de Drentse bollenteelt.

Mevrouw VAN DE VIJVER concludeert dat HLB in opdracht van de provincie onderzoek heeft gedaan, maar dat het resultaat nog niet officieel aan de provincie is aangeboden. Stelt de heer Saathof de commissie nu via het spreekrecht op de hoogte van de uitkomsten van dat onderzoek?

De heer SAATHOF antwoordt dat de provincie al lang bekend is met de resultaten van dit onderzoek. Er is regelmatig overleg over het onderzoek en de provincie is hier al lang van op de hoogte. Vorig jaar heeft spreker ook al een rapport geschreven over de afgelopen twee jaar en toen was er ook al een reductie van de milieubelasting met 75% bereikt.

De heer TIMMERMAN vraagt of er € 650,- per hectare door de provincie wordt betaald als tegemoetkoming in de meerkosten voor het zaaien van afrikaantjes.

De heer SAATHOF antwoordt dat dit klopt. Het zaaien van afrikaantjes is twee keer zo duur als natte grondontsmetting. Om mensen te stimuleren om die methode te gaan toepassen heeft de provincie gezegd dat twee jaar lang een stimuleringsbedrag van € 650,- per ha wordt verstrekt. Die periode is nu voorbij.

De heer KUIPERS vraagt of in de opdracht die HLB gekregen heeft ook een onderzoek naar een biologische vorm van bollenteelt zat. D66 heeft hem daar ook een stuk over doen toekomen en die maakt melding van het feit dat in Wageningen onderzoek wordt gedaan naar biologische teelt van bollen. Is dat iets wat wordt meegenomen?

De heer SAATHOF antwoordt dat dit niet in dit project zit. Er is wel jaren eerder onderzoek gedaan naar verschillende methoden om de bollenteelt bijna biologisch te krijgen. Het lukt net niet helemaal om zonder middelen gezond bollen te telen. De markt voor sierbloemen is enorm kritisch en als telers daar met een gewas komen dat half is aangetast, dan wordt het niet gekocht. De bollenteler wil dolgraag milieuvriendelijk bollen telen, maar daar is geen markt voor.

De heer WESTERHOF vraagt door welke regelgeving het zaaien van afrikaantjes wordt beperkt.

De heer SAATHOF antwoordt dat er in het voorjaar geen grasland mag worden gescheurd. Dat is de beperking. Volgens spreker gaat het hier om Europese regelgeving.

Mevrouw VAN DE VIJVER wijst erop dat in juli 2007 de PvdA-fractie schriftelijk vragen heeft gesteld over bestrijdingsmiddelen in het grondwater. Dat was naar aanleiding van publicaties daarover in Friese bladen en de zorg was dat dit ook in Drenthe zo zou zijn. In september 2007 heeft het college daarop geantwoord en daarin gaf het college aan dat er wel bestrijdingsmiddelen worden aangetroffen in de monitoringsputten door de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) en dat er in een aantal gevallen sprake was van concentraties boven de drinkwaternorm. De provincie gaf aan geen op zichzelf staand beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen te voeren en het college verwees naar stimuleringsprojecten om de milieubelasting met bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt te verminderen en voegde een notitie toe waarin de provinciale activiteiten met betrekking tot bestrijdingsmiddelen worden beschreven. Er is dan sprake van spuitvrije zones, een innameverbod van oppervlaktewater en stimuleringsprojecten die gericht zijn op de beperking van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Aan de bollenteelt wordt een apart kopje besteed en daarin staat dat binnen een paar jaar een behoorlijke milieuwinst zal worden geboekt. Wat die milieuwinst is wordt verder niet uitgelegd. Verder is er sprake van de Kaderrichtlijn water (KRW) en in dat kader worden nulmetingen gedaan voor bestrijdingsmiddelen. In de notitie staat dat in de maanden na het verschijnen van de notitie in september 2007 zal worden gekeken welke vervolgacties er nodig zijn. Als laatste is er dan sprake van nader onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en daarbuiten. Daarbij staat dat nog in 2007 zou worden gestart met het onder de loep nemen van alle monitoringsactiviteiten, waaronder die van de waterschappen en de waterleidingsmaatschappijen, om een beeld te krijgen en gerichte maatregelen te kunnen nemen. Voor verschillende doelgroepen zou een gerichte aanpak worden gevolgd, zo staat er in de notitie. Die antwoorden waren de PvdA niet precies genoeg. Zij had daar iets meer van verwacht en heeft aangekondigd dit op een later moment in deze commissie te willen bespreken. Op het moment dat zij dacht dat dit maar eens moest gaan gebeuren, hoorde zij dat de Stichting Bollenboos met een rapport zou komen en omdat dit rapport voor een deel over hetzelfde onderwerp gaat, vond zij het een goed idee om dit te combineren. In februari werd haar het rapport van de Stichting Bollenboos aangeboden en daarin signaleert Bollenboos een aantal zaken die in verband staan met lelieteelt, waar de stichting zich nog steeds ernstig zorgen over maakt. Het gaat daarbij om de afstand van leliepercelen ten opzichte van woningen en tuinen, het inwaaien van bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater, spoelplaatsen en residuen van bestrijdingsmiddelen in spoelgrond. De stichting pleit vooral voor ruime bufferzones. Intussen zal binnenkort een eindrapport van het Platform voor Duurzame Bollenteelt verschijnen van de resultaten van drie jaar stimuleringsprojecten in de lelieteelt. Dan begint de verwarring al toe te slaan, want er schijnt ook een tussenrapport van het platform te zijn wat de statenleden nooit hebben ontvangen. Er komt ook een eindrapport, maar daarvan had spreekster geen weet en dat moet zij dan gaan zoeken. Zij heeft begrepen dat dit rapport over enkele weken verschijnt, maar zij hoort nu van de inspreker wel de resultaten van dit rapport. Dat had zij graag wat eerder gehoord, want het is lastig om die resultaten nu mee te nemen. Voor zover haar de resultaten ter ore zijn gekomen, heeft zij daar toch een paar vragen over.

Heeft het college er vertrouwen in dat uit de monitoring zoals deze nu zal worden gedaan, zal blijken dat in de komende decennia de concentraties van bestrijdingsmiddelen in het grondwater niet toe- maar af zullen nemen? Heeft het college er vertrouwen in dat de vrees van organisaties als de Stichting Bollenboos ongegrond is en dat nu en in de toekomst er geen ernstige gevolgen voor de volksgezondheid zullen zijn van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de lelieteelt en door gemeenten? Vertrouwt het college erop dat de lelieteelt de komende jaren zonder de stimuleringsprojecten, waarvan zij net heeft gehoord dat er voor het zaaien van afrikaantjes € 650,-- per ha wordt betaald, door zal gaan met het uitvoeren van deze maatregelen en zich zal ontwikkelen tot een echte duurzame teelt? Vertrouwt het college erop dat de sector er zelf voor zal zorgen dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen in zoverre zal verminderen dat de milieubelasting die nu nog 5.000 milieubelastingpunten bedraagt, verder zal dalen tot de toegestane norm in waterwingebieden van 500 milieubelastingpunten? Het komt er nu op neer dat de belasting nu nog altijd tien keer zo groot is dan is toegestaan. Wanneer wordt deze commissie op de hoogte gesteld van de vervolgacties waarvan sprake is in de notitie over het onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en de uitkomsten van het onderzoek nemen van de verschillende monitoringsactiviteiten? Hoe zit het nu precies met het platform en het eindrapport van HLB? HLB is een onafhankelijk onderzoeksbureau, maar vertelt vandaag reeds de resultaten van een onderzoek dat in opdracht van de provincie is uitgevoerd en is over de resultaten welhaast onwetenschappelijk enthousiast en lovend. Het klinkt haar niet heel erg onafhankelijk in de oren. Wat is nu eigenlijk precies de positie van het onderzoeksbureau HLB?

De heer WIJBENGA gaat dit te ver. Hilbrands Laboratorium voor Bodemziekten is een gerenommeerd instituut en hij vindt het vervelend als de integriteit van dit bureau alhier in twijfel wordt getrokken. Onderzoekers zijn net mensen en die kunnen ook ergens enthousiast over worden

Mevrouw VAN DE VIJVER geeft alleen aan wat zij zojuist heeft gehoord. Spreekster heeft gehoord dat de heer Saathof enthousiast was over de inzet van de lelieteelers. Als het gaat over de opdracht van de provincie aan een onafhankelijk onderzoeksbureau, vindt spreekster het vreemd dat een dergelijk bureau gebruik maakt van het spreekrecht. Dat staat weliswaar iedereen vrij, maar dan had zij het normaler gevonden indien het resultaat van het onderzoek haar door de gedeputeerde was aangeboden. Dat had zij de rechte weg gevonden.

De heer WIJBENGA merkt op dat de PvdA dit op de agenda heeft gezet, maar daar hoort volgens hem altijd een schriftelijke toelichting bij. Heeft hij die gemist?

De heer VAN BERKUM vraagt wat mevrouw Van de Vijver van de commissie verwacht. De PvdA formuleert alleen maar vragen naar het college en niet naar de commissie toe.

Mevrouw VAN DE VIJVER wil een duidelijker inzicht in hoe de zaken ervoor staan. Daarnaast wil zij beantwoording van de vraag of het rapport van de Stichting Bollenboos en het antwoord van de gedeputeerde aanleiding moeten geven tot een initiatief of een dringend verzoek aan de gedeputeerde om bepaalde acties wel of niet te ondernemen. Daarnaast wil zij helder inzicht in hoe het ervoor staat met de kwaliteit van het grondwater.

De VOORZITTER geeft, alvorens het college het woord te geven, gelegenheid om te reageren op het verhaal van mevrouw Van de Vijver.

De heer WESTERHOF staat eerst stil bij de ontwikkelingen in de afgelopen maanden. Op 2 oktober 2007 heeft hij schriftelijk gevraagd naar de stand van zaken van het project Op weg naar een duurzame bollenteelt in Drenthe. Op 14 november 2007 heeft hij antwoord gekregen en dat gaf voor hem aanleiding om die beantwoording op de agenda te zetten van de commissievergadering van 16 januari 2008. Door informatie van mevrouw Van de Vijver van de PvdA is dit agendapunt doorgeschoven naar vandaag omdat op 16 januari 2008 het rapport van de Stichting Bollenboos zou worden gepubliceerd. Het

kan dus op zijn minst worden gesteld dat dit een gemeenschappelijk agendapunt is. Natuurlijk is het zo dat lelieteelt de bewoners van Drenthe schrik aanjaagt. Lelieteelt is vreemd voor Drenthe en hoort eigenlijk thuis in de kustprovincies. Daar zijn veel minder bestrijdingsmiddelen nodig omdat ongewenste plantengroei daar veel minder voor komt. Het is de landbouwers en de LTO te verwijten dat zij geen informatie verstrekken over de lelieteelt die Drenthe vreemd is. De burger die zijn tuintje door te schoffelen aan het wieden is, vraagt zich terecht af hoe gevaarlijk die bestrijdingsmiddelen zijn. Informatieverstrekking is daarom op zijn plaats en bovendien ondersteunt hij de minimale afstand van 50 m van een erf, perceel of tuin ten opzichte van de lelieteelt. Dat de Stichting Bollenboos bezwaar maakt tegen de teelt van bollen op de esgronden is ook terecht. Het blijkt namelijk dat de enorme hoeveelheden grond die worden meegeogst niet altijd op dezelfde plaats worden teruggestort, maar voor egalisatie worden gebruikt. Door deze praktijken wordt het landschap ernstig aangetast. Hij stelt voor om in de structuurvisie een paragraaf op te nemen waarin de teruggestort van de grond en de structuur van de essen wordt gewaarborgd. Ook de vrees voor de watergangen van de Stichting Bollenboos is terecht. Onderzoek naar de effecten van het gebruik van bestrijdingsmiddelen voor het oppervlaktewater is zeer gewenst. Daarbij kan ook worden gekeken naar de effecten van de bestrijdingsmiddelen op de flora en de fauna in en rond de watergangen. Een onderzoek in navolging van Fryslân wordt door hem ondersteund. Bovendien zou de kwaliteit van het oppervlaktewater door monitoring moeten worden bewaakt. Hij vraagt zich af wat het effect van de lelieteelt op de natuurgebieden is. Hij kan zich voorstellen dat het weinig zin heeft om beheersplannen te maken voor Natura2000-gebieden indien er direct aanliggend lelieteelt plaatsvindt. Het overwaaien van bestrijdingsmiddelen is afhankelijk van de windrichting een feitelijk gegeven. Hij stelt daarom voor om een teeltvrije zone in te voeren van 500 m vanaf de natuurgebieden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de uitbreiding van Natura2000-gebieden van het Drents-Friese Wold. Hij verwijst hierbij naar een publicatie van 19 februari 2008 in het Dagblad van het Noorden. Hij dankt de heer Saathof voor zijn uitleg over de aantallen hectares afrikaantjes die er zijn aangeplant. Dat is een succes en daar heeft spreker veel waardering voor, maar hoeveel procent van de 700 ha wordt nu continu voor die lelieteelt gebruikt? De telers maken namelijk ook vaak gebruik van huurgrond en dan is minder duidelijk in hoeverre er natte ontsmetting nodig is. In de beantwoording van het college over spoelwater wordt gewag gemaakt van een aanvullend onderzoek dat begin 2008 gereed zou zijn. Wordt deze termijn gehaald, is dat onderzoek afgerond en wanneer mag hij de resultaten van dit onderzoek tegemoet zien? De LTO maakt zich druk over het feit dat de Stichting Bollenboos niet plaats heeft genomen in het

Platform voor Duurzame Bollenteelt. Echter, dat staat een ieder vrij. Ook het recht op vrije meningsuiting staat iedereen vrij. Spreker heeft het rapport "Een teelt op drift" goed gelezen en maakt de Stichting Bollenboos een compliment dat de stichting de ontwikkelingen zo goed heeft bijgehouden. Deze informatie is ook van belang voor lelietelers, al was het maar om inzicht te krijgen in de effectiviteit van grondgebruik, transport en logistiek. Dat is gratis informatie, opgehaald door vrijwilligers. Zo haalt de sector zelfs informatie bij zijn tegenstanders. Hij stelt voor om in de paragraaf van de structuurvisie op te nemen dat de landbouworganisaties zich verplichten informatie te verstrekken aan aanwonenden van percelen waar lelieteelt is gepland, dat een minimale afstand van 50 m moet bestaan tussen een erf, perceel of tuin en een perceel waar lelieteelt plaatsvindt, dat spoelgrond evenredig verspreid moet worden op het perceel waarvan de grond afkomstig is, dat de kwaliteit van oppervlaktewater, watergangen en waterlopen wordt bewaakt op kwaliteit en aantasting van de flora en fauna, dat een teeltvrije zone van 500 m wordt ingevoerd tussen een Natura2000-gebied en een perceel waar lelieteelt plaatsvindt en dat ontsmetting van percelen alleen door het verbouwen van afrikaantjes mag plaatsvinden.

De VOORZITTER constateert dat de heer Westerhof een voorschot neemt op de discussie die er nog zal plaatsvinden over de structuurvisie.

De heer TIMMERMAN merkt op dat de aanleiding voor het opvoeren van dit agendapunt de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in het grondwater was. Dat is door mevrouw Van de Vijver aan de orde gesteld. Daarbij is gekomen het rapport van de Stichting Bollenboos. Hij kan leven met het antwoord dat het college heeft gegeven aan mevrouw Van de Vijver, en vooral met de bijlage die daarbij zat. In die

bijlage wordt aangegeven dat de Drentse waterleidingbedrijven en de landbouwsector een convenant zullen sluiten waarbij beide partijen zich zullen inspannen om een milieuvriendelijk beheer te voeren en ook met grondwaterbeschermingsgebieden rekening te houden. Er wordt ook gesproken over de bollenteelt. In 2005 is in gezamenlijk overleg een stimuleringsproject gestart. Er wordt gemonitord en dan wordt er al op voorhand een conclusie getrokken dat bij de KRW-nulmeting er in het diepere grondwater, dat wil zeggen 25 m beneden het maaiveld, resten van sporen van bestrijdingsmiddelen zitten. In het ondiepe grondwater, tien meter beneden maaiveld, zouden sporen van nieuwe bestrijdingsmiddelen zitten. Wat in het diepe grondwater zit, is een erfenis uit het verleden. Het gaat daarbij niet alleen om landbouwkundig gebruik, maar ook wat daarbuiten is toegepast.

De heer WESTERHOF kan zich een publicatie van Milieudefensie uit 1972 herinneren, waarin werd aangegeven dat het Drentse grondwater nog 40 jaar gedronken kon worden, voordat het Drentse grondwater besmet zou gaan worden met bestrijdingsmiddelen. Dat moment lijkt nu gekomen. Toen was er overigens nog geen lelieteelt in Drenthe.

De heer TIMMERMAN wijst erop dat de brief van 5 september 2007 hem een helder beeld geeft van hoe de provincie haar verantwoordelijkheid neemt ten opzichte van de landelijke regelgeving, maar ook ten aanzien van wat nu te doen en niet alleen door de landbouw. In de bijgevoegde stukken wordt door het college gesproken over het onder de loep nemen van monitoringsactiviteiten en hij is erg benieuwd naar de uitkomsten. In 2002 was er nog een spuitadvies van de LNV. In 2004 zijn vervolgens 23 lelieteelers gestart met een ambitieus plan, namelijk om van 18.300 milieubelastingpunten naar 4.500 milieubelastingpunten te gaan. Dat is een reductie van 75%. Het onderzoek is deels betaald door provinciaal geld, maar ook door een enorme eigen inbreng van de telers. In 2007 constateert hij dat de telers in hun opzet zijn geslaagd. Landbouwbreed is er vele malen minder gespoten dan bijvoorbeeld in maïspercelen en grasteelt. Daarbij is goed geregistreerd wat er wordt gespoten en van hoeveel kilo werkzame stof er sprake was. Indien landbouwers dat niet doen, worden zij gekort op hun inkomenstoelagen. Ook daar is dus winst behaald. Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt echter dat de overheid momenteel 25% meer gif tegen onkruid gebruikt dan in 2005. De overheid gebruikt 54.000 kg aan bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van openbare terreinen. In de periode 2001-2005 steeg het volume werkzame stof met 28%. De middelen dienen tegen vrijwel alle vormen van onkruid op verhardingen. Het gebruik in beplantingen steeg met 18%, terwijl het op sportvelden met 10% daalde. Op half verharde paden, goten en tegels werd in 2005 30.000 kilo gebruikt en dat is 45% meer dan in 2001. Bij de spoorwegen is een jaarlijkse stijging van 5% te zien. De gemeenten zijn grootverbruikers met 46.000 kg per jaar en dat is 54% meer dan in 2001. Nu vraagt hij hoe het mogelijk is dat iedereen naar de landbouw kijkt en daar een enorm draagvlak is om dingen beter te doen, terwijl de overheid pas vanaf 2006 bezig is om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te reduceren door planning in het kader van duurzame onkruidbestrijding? Als er in een sector al hard is gewerkt en nog steeds wordt gewerkt aan milieuverbetering, is het wel de landbouw. Dat is ook goed, want dat is maatschappelijk verantwoord ondernemen. Indien spreker de Milieufederatie Drenthe een advies mag geven, dan is dat om zich te distantiëren van de Stichting Bollenboos. Dat is in de optiek van spreker geen organisatie van verontruste bewoners, maar de organisatie veroorzaakt verontruste bewoners. Er is bij de stichting geen bereidheid om te komen tot oplossingen en deel te nemen aan projecten. De overheid en de landbouw moeten leren van elkaar, want beiden gebruiken de openbare ruimte en zijn beiden verantwoordelijk voor de inrichting van de samenleving.

De heer KUIPERS citeert vrijelijk uit het schrijven van de LTO. Spreker vindt het laakbaar dat de LTO de actiegroep Bollenboos neerzet als one-issue-actiegroep die te pas en te onpas maatschappelijke onrust veroorzaakt met beweringen die slechts ten dele op waarheid berusten. Hij vindt het ook laakbaar dat het LTO zegt dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerveld van toeten noch blazen weet. Dat zegt iets over het denken van de LTO als het gaat om de bollenteelt in Drenthe. Burgers maken zich ongerust over wat er precies wordt gespoten. Burgers ruiken iets, weten niet wat er gespoten wordt, terwijl de voorlichting aangeeft dat er niets aan de hand is. Degenen die met bestrij-

dingsmiddelen werken, wordt voorgeschreven dat dit moet gebeuren in een afgesloten cabine en dat handschoenen moeten worden gedragen. Hoe zo is er dan niets aan de hand? Spreker kan zich voorstellen dat mensen die wonen op een perceel grenzen aan een bollenteler zich zorgen maken.

De heer TIMMERMAN merkt op dat als er een fles chloor in de keukenkast staat, daar ook een handschoen op getekend staat.

De heer KUIPERS wijst erop dat dit ook gevaarlijk is, dus bestrijdingsmiddelen zijn in ieder geval middelen die met zorg moeten worden behandeld en gehanteerd. Dan is het dus niet zo dat er niets aan de hand is. Het ontbreekt de burgers dan ook aan goede voorlichting en dan maken burgers zich bezorgd. Dat is ook wat de Stichting Bollenboos aangeeft in haar rapport. Dat is namelijk het goede van dit rapport, want spreker vindt dat er een goede inventarisatie is gemaakt van alle problemen die er spelen rondom de bollenteelt. Wat zijn fractie betreft moet er een duidelijke buffering komen tussen bewoning, natuurgebieden en bollenteelt. Hij pleit in ieder geval voor een minimale afstand van 50 m. Hij heeft begrepen dat het nu zelfs 1,5 m zou kunnen zijn en dat is wat hem betreft op dit moment veel te dicht achter de achtergevel. Er is veel te zeggen over het uitspoelen in het grondwater. Diverse fracties zijn daar al op ingegaan. Wat hij op dit moment van belang vindt, is dat dit rapport van de Stichting Bollenboos voor hem aanleiding vormt om de gedeputeerde te vragen met de actiegroep in gesprek te gaan en te kijken hoe de zorg die bij de bevolking leeft kan worden meegenomen bij het maken van beleid.

De heer VAN BERKUM heeft zich ook verbaasd over het inspreken van de heer Saathof van het Instituut HLB. Wat dat betreft geeft hij mevrouw Van de Vijver gelijk, want dit wekt de suggestie van belangenvertegenwoordiging. Spreker zegt niet dat het zo is, maar zo kwam het wel over op spreker. Het rapport van de Stichting Bollenboos was voor de PvdA aanleiding om dit onderwerp weer eens op de agenda van de commissie te zetten. Bij het bestuderen van het archief blijkt dat dit onderwerp het afgelopen jaar niet van de agenda is af te slaan. Allerlei bollebozen van de denkbeeldige fractie van D66 bemoeien zich ermee. Kennelijk is er steeds weer een nieuwe reden om dit onderwerp op de agenda te plaatsen en hij vraagt zich af of de staten niet bezig zijn met het politiek stalken van een bedrijfstak. Hij probeert het voor zichzelf op een rijtje te zetten. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij de bollenteelt is per hectare erg hoog, dat wil zeggen tien keer zo hoog als bij andere gewassen in de akkerbouw. Bollenteelt is aan de andere kant een heel hoog renderende teelt, waar zowel grondeigenaren, telers en vakantiewerkers een leuk inkomen uit halen. Het geïnvesteerd vermogen in een hectare bollen is in vergelijking met andere teelten erg hoog, namelijk wel tot €200.000,- per ha. Dan is het ook niet raar dat telers maatregelen nemen om hun geïnvesteerd kapitaal te beschermen tegen leliehaantjes, aaltjes, schimmels en vuur. Dat is een wezenlijk verschil met andere teelten. Verder is bollenteelt in Drenthe een diffuus probleem. Dat is in de eerste plaats zo omdat het areaal bollenteelt in vergelijk met provincies als Flevoland en Noord-Holland relatief gering is. Verder is het een zich verplaatsend probleem en om die reden is het dan ook niet mogelijk om een causaal verband te leggen tussen bestrijdingsmiddelengebruik en grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit. Dat betekent ook dat in Drenthe geen oorzaak-gevolg-relatie kan worden gelegd tussen een milieuprobleem en een milieubelastende activiteit en dat moet de provincie tot voorzichtigheid manen bij het nemen van maatregelen. Wie vertelt hem dat de emissies naar grond- en oppervlaktewater net zo verlopen als in andere provincies? Het gaat om een totaal andere bodemsoort en heel andere grondwaterstanden. Het zit hier heel anders, maar niemand weet hoe anders. Er moet dus worden opgepast met conclusies. Dat is ook de reden dat er in Drenthe voor heel ander beleid is gekozen. De provincie is in gesprek met de branche en probeert op die manier belasting van het milieu terug te dringen en dat werkt. Het gebruik is met 75% teruggedrongen en dat is wat hem betreft een enorme prestatie. Hoe zou het zijn indien het energiegebruik met 75% kan worden teruggedrongen? De Stichting Bollenboos spreekt over het op langere termijn afvlakken van essen omdat spoelgrond wordt afgestort op de lagere delen. Volgens spreker is dat een overtrokken argument, want mensen zien vrachtwagens met grond liggen maar hebben geen benul van hoeveel grond er nodig is om percelen te egaliseren. Stel dat per hectare 50³ m grond versleept wordt, dan kan daarmee 1 ha

5 mm worden opgehoogd. Bij een wisselteelt van eens in de vijf jaar, is dat 1 dm per eeuw en dat is ongeveer de snelheid waarmee diezelfde boeren de essen in het verleden hebben gevormd op het moment dat zij nog met heideplaggen en kruiwagens liepen. Laat de boeren toch doorgaan met hun werk. Iedere vrachtwagen grond komt terug op het perceel waar het vandaan komt. Verder is het van belang dat de landbouwers die nu worden neergezet als grote vervuilers, volstrekt binnen de wet blijven en toegelaten gewasbeschermingsmiddelen toepassen op de toegelaten manier. Volgens spreker getuigt het van weinig respect indien nu, nadat de bedrijfstak succesvol en voorbeeldig de eigen verantwoordelijkheid heeft opgepakt, door de provincie beleid op beleid wordt gestapeld en nog meer eisen en beperkingen worden verzonnen. Dat getuigt van weinig respect voor de eigen medewerkers van de provincie Drenthe die zo succesvol bezig zijn, want het is en blijft een geweldige prestatie om 75% reductie te realiseren. Wat spreker betreft zou de commissie een stevig compliment moeten geven aan zowel de eigen medewerkers van de provincie als aan de bedrijfstak en stopt hij het rapport van de stichting Bollenboos onderin de la. Het gaat heel goed en hij wil dan ook het ingezette beleid een kans geven. Hij wil deze bedrijfstak dan ook niet stalken met het nemen van nog meer maatregelen.

De heer WIJBENGA sluit zich aan bij de heer Van Berkum. Spreker heeft op dit moment het gevoel dat hij maar de helft van alle informatie heeft. Hij dringt erop aan over dit onderwerp nog eens verder te spreken indien alle informatie beschikbaar is.

Mevrouw STOEL voelt daar wel wat voor. Het zou goed zijn indien helder is waarover gepraat wordt, want spreekster ziet op dit moment twee zaken door elkaar lopen. De achterliggende vraag van de Pv-dA ging over de vervuiling van het grondwater en wat er nu bij komt is de andere kant van de bollenteelt. Dat is feitelijk een andere discussie en het is uitstekend om daar nog eens verder over door te spreken.

Mevrouw VAN DE VIJVER is het grotendeels met de heer Wijbenga eens en vandaar dat zij ook gevraagd heeft hoe het precies zit met de conclusies in het eindrapport van HLB, want zij wil ook die informatie er graag bij betrekken. Zij wil ook weten hoe het staat met de maatregelen die worden aangekondigd in de notitie over de monitoringsactiviteiten. Indien bekend is hoe dit allemaal ligt, kan er enerzijds worden gesproken over de effecten van het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het grondwater en anderzijds over de uitkomsten van het Platform voor Duurzame Bollenteelt en wat er gebeurt wanneer de stimuleringsmaatregelen voor het zaaien van afrikaantjes wegvallen. Daarvoor wil zij graag weten wat nu de stand van zaken in het geheel is.

De VOORZITTER proeft dat de commissie behoefte heeft om eens in het algemeen te spreken over zowel de gevolgen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen voor het grond- en oppervlaktewater, als specifiek de belasting die de bollenteeltsector oplevert voor het milieu.

De heer WIJBENGA wil een aparte bijeenkomst hierover voorkomen. Dit onderwerp heeft al zoveel aandacht en ook het omgevingsbeleid houdt hem bezig. Hij zou eerst graag het antwoord van de gedeputeerde horen, vervolgens is er bij de commissie breed behoefte aan aanvullende informatie. Op het moment dat die informatie beschikbaar is, wil hij de koppen bij elkaar steken en afstemmen of het aanleiding is om dit opnieuw te agenderen. Hij stelt dan ook voor om het zo te doen.

De VOORZITTER concludeert dat dit een prima voorstel is.

De heer MUNNIKSMa antwoordt dat op het moment dat er een duaal debat wordt gevoerd dat lang genoeg duurt, er al een conclusie kan worden getrokken. De eerste conclusie die hij trekt is, waar iemand ook staat in dit probleem, er geconstateerd moet worden dat de voorlichting van de gevolgen van de lilieteelt in de openbaarheid plaats moet vinden. Spreker ziet dat er namelijk heel tegenstrijdige verhalen de ronde gaan en het is van belang dat deze objectief worden getoetst en aan de orde komen. In die zin is het goed dat niet nu, maar op korte termijn er een rapport komt van HLB, zodat dit rapport

met een toelichting daarbij van het college aan de commissie kan worden gepresenteerd. Datzelfde betekent ook dat er onderzoek is gedaan naar de kwaliteit van het grondwater door TNO en op het moment dat er klip en klaar conclusies voorliggen, dan zullen die ook worden meegenomen en besproken. Het Instituut HLB heeft een nauwe relatie met het Platform Duurzame Bollenteelt Drenthe en rapporteert tussentijds aan dit platform. De gegevens die in de pijplijn zitten maar nog niet in het laatste officiële rapport zijn opgenomen, zijn door de spreker zojuist in verkorte vorm naar voren gebracht. In het kader van de vraag of er nu een juist of onjuist beeld is geschetst, heeft ook HLB bij monde van de heer Saathof daar zojuist gemeend een bijdrage aan te moeten leveren, maar de definitieve bijdrage staat in het eindrapport dat op korte termijn zal verschijnen. Hij kan heel uitvoerig ingaan op de Structuurvisie en de positie van de provincie in het kader van ruimtelijke ordening en wat de gemeenten zouden moeten doen, maar dat doet hij op dit moment niet. In Drenthe is er een doelstelling geformuleerd over wat er met lelieteelt zou moeten gebeuren en dat is in korte tijd te komen tot forse reductie van het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen. Indien een ding kan worden vastgesteld, is het dat de Drentse sector daar op dit moment een forse bijdrage toe heeft geleverd. Dan kan er nu wel worden gevraagd of het glas half vol is of half leeg, maar die discussie zal de komende periode nog eens gevoerd worden. Spreker heeft zich verbaasd over het grote aantal rapporten dat de ronde doet over milieu en bollenteelt, want er is ook landelijk een rapport over de bollenteelt verschenen en daarin is over een andere tijdsperiode afgesproken dat in 2010 door de bollensector 95% minder gewasbestrijdingsmiddelen gebruikt mogen worden. Door het landelijk milieuoverleg bollenteelt is geconstateerd dat in het afgelopen jaar al 93% van die taakstelling is gerealiseerd, dus er gebeurt op dit moment in deze sector heel veel, terwijl daarnaast nog steeds een forse inspanning wordt gevraagd van de sector. Spreker heeft wel het idee dat de sector daar ook in door wil gaan, aangezien in belangrijke mate het goed omgaan met het milieu lonend is voor de sector. Als die gegevens beschikbaar zijn door middel van de publicatie van de rapporten, kan daar definitief over worden gesproken.

Mevrouw KLIP stelt vast dat mevrouw Van de Vijver de enige is die haar beantwoording in september 2007 niet voldoende vond. Spreekster heeft een hele lijst van maatregelen voor zich die op dit moment worden uitgevoerd op het gebied van grondwaterbescherming. Mevrouw Van de Vijver vraagt zich af of monitoring wel voldoende is. Daarop antwoordt spreekster dat uit haar antwoorden van september 2007 en de conceptstukken die de commissie heeft gekregen over de KRW uit het Collegeprogramma, waar gesproken wordt over strategisch grondwaterbeleid, de gebiedsdossiers die in grondwaterbeschermingsgebieden worden aangelegd en de KRW, die bedoeld is om mogelijke gezondheidsrisico's die er in het grondwater zouden kunnen zitten verder te verminderen, blijkt dat er aanzienlijk meer wordt gedaan door de provincie dan alleen maar monitoren of de monitoringsmeetnetten van waterleidingmaatschappijen, waterschappen en provincie aan elkaar te koppelen. Het is goed om in lijn met wat de heer Munnikma zegt, de commissie een notitie toe te zenden waarin op overzichtelijke wijze is aangegeven wat er allemaal wordt gedaan en wanneer de commissie wat van het college mag verwachten. Het is dus niet zo dat er alleen maar wordt gemonitord. Op dit moment gaat het alleen nog maar over de stimuleringsprojecten in de bollenteelt, maar er is ook een heel breed project Bedreven bedrijven, waarvan is afgesproken dat dit zal worden uitgebreid. Dat heeft regelrecht te maken met de mogelijke belasting van het grondwater, dus spreekster zegt toe dat zij de commissie een notitie zal sturen waarin gedetailleerd wordt aangegeven waar de provincie op het terrein van grondwaterkwaliteitbescherming mee bezig is, wat er al op dit terrein is gerealiseerd en wanneer hierover rapporten zijn te verwachten.

TWEEDE TERMIJN

De heer VERHAVE merkt op dat de communicatie binnen deze commissie nog niet helemaal 100% is, laat staan dat de betrokken burgers goed zijn geïnformeerd. Het is dan ook logisch dat zij ongerust zijn. Hij ondersteunt dan ook van harte het voorstel van de gedeputeerde om de voorlichting hierover in de openbaarheid te brengen. Het eindrapport van het Platform voor Duurzame Bollenteelt ziet spreker met belangstelling tegemoet en hij hoopt dat iedereen de reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen met 75% procent kan onderschrijven. Wel blijft de vraag hoe het gewaarborgd blijft dat de sector en de

provincie zonder de subsidies voor het zaaien van afrikaantjes doorgaan op de ingeslagen weg en of de 95%-reductie in 2010 ook wordt gehaald. Hij is erg benieuwd naar dat vervolg. Als laatste is hij blij dat de gedeputeerde goed op de hoogte is van landelijke ontwikkelingen. Hij ziet het aangekondigde overleg hierover dan ook gaarne tegemoet.

De heer WIJBENGA neemt aan dat dit overleg in het platform plaats zal vinden. Zal de Stichting Bollenboos dan deel gaan nemen aan het platform?

De heer VERHAVE antwoordt dat de Stichting Bollenboos geen deel zal uitmaken van het platform, want dat heeft de stichting de afgelopen jaren ook niet gedaan. De Stichting Bollenboos zal agendalid blijven, neemt de stukken van het platform kritisch door en zal daar keurig een eigen visie op geven.

De heer KUIPERS heeft in zijn eerste termijn gevraagd aan het college om met de Stichting Bollenboos in gesprek te gaan om zaken die bij hun spelen te vernemen. Hij meende dat de heer Wijbenga daar ook op doelde, maar blijktbaar heeft spreker dat verkeerd begrepen. Hij vraagt nogmaals aan de gedeputeerde om ook met Bollenboos in gesprek te gaan.

De heer SAATHOF is begaan met het milieu, dus vandaar dat spreker zo enthousiast was over de verandering die er in de lelieteelt heeft plaatsgevonden. Als onderzoeker is hij betrokken bij de onderwerpen waar hij mee bezig is, dus vandaar zijn enthousiasme. Het steekt hem dan wanneer zijn onafhankelijkheid in twijfel wordt getrokken. Er is ook verbaasd gereageerd op het feit dat het HLB hier gebruik maakt van het insprekrecht. Spreker is gewend om gegevens die uit onderzoek worden verkregen te verspreiden onder de mensen die het aangaat, en daarom staat hij hier om dit te vertellen. Zijn boodschap is dat de Stichting Bollenboos wel een verhaal heeft, maar er is ook nog een heel ander verhaal dat is gebaseerd op onderzoeksresultaten. Dat onderdeel kon wel eens onderbelicht blijven indien vandaag alleen de Stichting Bollenboos aan het woord zou zijn gekomen. Vandaar dat hij vandaag graag iets over zijn onderzoek en de resultaten daarvan heeft meegedeeld.

Mevrouw VAN DE VIJVER doet een dringend beroep op de Stichting Bollenboos om zitting te nemen in het Platform voor Duurzame Bollenteelt om te kijken of daar in een goed gesprek, met onderling begrip en uitwisseling van argumenten, gezamenlijk kan worden opgetrokken. Zal het eindrapport van het HLB ook iets bevatten over hoe er nu verder zal worden gegaan met het realiseren van de doelstelling om per 2010 het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen met 95% te hebben gereduceerd? Hoe gaat dit verder op het moment dat de stimuleringsmaatregelen van de provincie wegvallen? Indien er € 650,-- per ha minder wordt ontvangen op het moment dat er wordt gekozen voor afrikaantjes, dan kan dat een probleem vormen voor de sector. Is daar een oplossing voor te vinden? De notitie van mevrouw Klip ziet zij met belangstelling tegemoet. Wel moet worden afgesproken hoe de commissie daar in het vervolg mee omgaat.

De VOORZITTER denkt dat het goed is om af te wachten wat er naar de commissie toekomt. De commissie kan dan bepalen wanneer dit punt weer opnieuw kan worden opgevoerd als agendapunt. Ook kan de commissie vaststellen of echt alle informatie compleet is en besluiten om nogmaals bij het college aan te kloppen. Dit onderwerp vormt ook deel van de discussie rondom de structuurvisie, dus er komen nog genoeg momenten om het erover te hebben. Zij sluit de discussie over dit agendapunt op dit moment dan ook af.

5. Rondvraag

De heer BOMHOF stelt voor om de behandeling van agendapunt 8, de bespreking van het Jaarverslag regietaak handhaving 2006, uit te stellen naar de volgende commissievergadering.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

Mevrouw STOEL stelt een paar vragen en heeft een aantal opmerkingen naar aanleiding van de brief van het college over de uitvoering van de motie van de VVD, PvdA en ChristenUnie om te komen tot voorstellen voor criteria voor het evalueren van het instrument Ruimte voor Ruimte-regeling. Uit de brief komt naar voren dat de evaluatie gevoerd zal worden door middel van een kwaliteitsteam. Dat lijkt haar een prima zet, want het benadrukt nogmaals dat het gaat om de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Dat is ook de insteek van spreekster en dat is ook wat er is beoogd met indiening van de motie. In de brief wordt een aantal criteria genoemd waarin zij zich kan vinden, maar zij mist er ook een aantal die wel in de motie staan en die zij heel belangrijk vindt om in de evaluatie op te nemen. Die ontbrekende criteria zijn het stevig inzetten op de gebiedsgerichte benadering met de mogelijkheid om daarbij tot maatwerk te komen, daar waar gebouwen niet de standaardsloopnorm van 1.000 m² hebben maar waarvan het zeer gewenst is dat zij uit het landschap verdwijnen. Ten tweede gaat het om het benadrukken van de mogelijkheid tot saldering als er met een aantal gebouwen wel kan worden voldaan aan de sloopnorm van 1.000m². In de behandeling die er eerder was, bleek dat daar veel te weinig op was ingezet om richting de gemeenten dat instrument breed onder de aandacht te brengen. Er is toentertijd toegezegd dat ook dat aspect beter voor het voetlicht zou komen, dus dat aspect wil zij ook toevoegen. Op dit moment heeft zij niet de behoefte om de discussie over de Ruimte voor Ruimte-regeling over te doen. Zij heeft aangedrongen op een evaluatie en die zit eraan te komen, maar die evaluatie moet zo zorgvuldig mogelijk zijn. Zij verzoekt de gedeputeerde dan ook te antwoorden op haar dringende oproep om de door spreekster genoemde criteria op te nemen in het evaluatieonderzoek.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat kwalitatieve criteria opnemen in een brief heel moeilijk is. Het uitgangspunt zoals het college dat in de notitie had verwoord, vooral als het gaat om de saldering en om maatwerk, is bij uitstek iets waarvoor het kwaliteitsplatform in het leven is geroepen en dat platform gaat deze zaken zoals door de PvdA genoemd uiteraard mee beoordelen in de evaluatie. Op dit moment onderzoekt het college hoe dat gaat gebeuren.

De heer TIMMERMAN wijst erop dat mevrouw Haarsma vorig jaar de regeling al succesvol noemde. Dat is ook zo, als er ook daadwerkelijk iets gebeurt. Hij onderstreept de vragen van mevrouw Stoel als mede-indiener van de motie en hij hoopt dat in 2009 bij de evaluatie een toast kan worden uitgebracht op het resultaat dat dan zal zijn bereikt en wat hij nu voor ogen heeft. Als 50% van de aanvragen er doorheen komt, betaalt spreker de borrel.

De heer LAMMERS is het met de heer Timmerman eens. Hij is teleurgesteld dat er geen kwantitatieve criteria voor succes zijn geformuleerd. Bij de evaluatie zal hij hier nog op terugkomen. Verder zal hij de komende tijd in de provincie goed opletten hoe succesvol het Ruimte voor Ruimtebeleid is.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat zij de opmerking over de kwantitatieve criteria wel snapt, want wanneer is de regeling succesvol? Bij 10.000 m², of bij 20.000 m² of 30.000 m²? Dat weet spreekster niet, want zij weet niet of dan de kwaliteit daarmee is verbeterd. Dat heeft haar ertoe doen besluiten om niet aan de hand van kwantitatieve criteria vast te stellen of de regeling een succes wordt, maar om voor kwalitatieve criteria te gaan. De regeling is ook geen doel op zich. Het gaat erom dat als er agrariërs zijn die een bedrijfsbeëindiging willen realiseren, er een mogelijkheid aanwezig is om door middel van deze regeling tot een goede oplossing te komen. Het is niet zo dat hoe meer agrariërs van deze regeling gebruik maken, des te beter deze regeling is. Immers, zij moet er niet aan denken dat er straks allemaal bedrijfsbeëindigingen zijn en dat in plaats daarvan allemaal nieuwe woningen zijn gerealiseerd. De provincie zal de kwalitatieve aanpak garanderen door de opmerkingen die zij zojuist heeft gemaakt en zij hoopt dat daar gezamenlijk een toast op kan worden uitgebracht.

De heer LANGENKAMP wijst erop dat de woningbouwcorporaties mee moeten gaan betalen aan het opknappen van de 40 Vogelaarwijken en de heer Van Houten van het Woonconcept Drenthe heeft hier behoorlijk stevig tegen geprotesteerd omdat er dan over drie of vier jaar niets meer aan sociale woningbouw in Drenthe en Meppel kan worden gebouwd. Dat lijkt hem ook voor de provincie belangrijk. Hij heeft gemist of het college daar een mening over had. Wil het college samen met de woningbouwcorporaties richting Den Haag optrekken?

Mevrouw HAARSMA heeft samen met de twaalf Drentse gemeenten en de woningbouwcorporaties al in de richting van de minister gereageerd. Nu moet er vooral worden gesproken met de woningbouwcorporaties en waar op dit moment voor moet worden opgepast is dat in de richting van brancheorganisaties zoals Aedis een hetzeachtige situatie ontstaat. Het is niet voor niets dat Stef Depla en de heer Van Bochoven hebben gevraagd om een mediator aan te stellen inzake deze kwestie. Aedis is tot twee keer toe teruggefloten en dat zegt ook iets over de brancheorganisatie. Waar spreekster zich zorgen over maakt is dat de woningbouwcorporaties er hard aan trekken en dat geldt zeker voor Drenthe. Er zijn goede contacten en relaties met de corporaties en er liggen veel plannen op de plank. Die plannen worden ook allemaal uitgevoerd en zullen zeker niet in de la terecht komen. Waar zij zich zorgen over maakt is de manier waarop de corporaties op dit moment in de media terecht komen. Zij kent de heer Van Houten heel goed en hij heeft het hart ook op de goede plaats, maar af en toe moet enig gas worden teruggenomen om de zaak tot een goede oplossing te brengen. Op deze manier doorgaan is niet goed en Aedis moet dan ook maar eens stevig aan de bak. Wat dat betreft is een wisseling van de wacht bij Aedis een goede zaak. Er zijn steeds meer corporaties die het lidmaatschap van Aedis opzeggen omdat Aedis niet naar behoren functioneert.

De heer LANGENKAMP constateert dat de gedeputeerde ontkent dat er enige consequenties vast zitten aan het feit dat de corporaties miljoenen moeten inleveren.

Mevrouw HAARSMA ontkent niets. De eerste vier jaar is er absoluut niets aan de hand, maar zij heeft helemaal nog geen inzage in de cijfers wat dit voor iedere corporatie gaat betekenen. Zij heeft zelf ook een brief ondertekend die richting het ministerie is gegaan, maar aan de andere kant is enige loyaliteit richting andere corporaties ook op zijn plaats, want daar zijn de problemen groter dan in deze provincie. Zij ontkent niet dat als het gaat om de VPB-belasting de Drentse corporaties daar ook de gevolgen van zullen ondervinden en daarom heeft zij deze brief ook ondertekend. Zij vindt echter dat de discussie helemaal de verkeerde kant opgaat, want de brancheorganisatie dient op te komen voor de belangen van de sector, terwijl het op dit moment alleen maar lijkt te gaan om het geld van de woningbouwcorporaties. Dat weet de heer Van Houten ook van haar, maar aan de andere kant doet hij heel goed werk. Overigens kan de commissie de door spreekster ondertekende brief ontvangen.

De heer HORNSTRA heeft een vraag over de hoogspanningskabel door het Reestdal en het tekort aan capaciteit van het net. Iedereen weet ook dat er onderhandelingen zijn geweest om een aantal problemen op te lossen voor de korte termijn. De lijn Zwolle-Hoogeveen zou dan voort blijven bestaan en dat zou in ruil komen voor compensatie met natuur. Daarvoor is een principiële afspraak gemaakt door middel van een principebesluit. Handhaven van de lijn is in strijd met de afspraken in het POP, maar met die oplossing waarvoor met elkaar is gekozen zou er ook een aantal nieuwe initiatieven een kans krijgen. Nu staat er in het principebesluit dat alle momenteel bij TenneT en Essent Netbeheer aangemelde energie-initiatieven daadwerkelijk kunnen worden aangesloten vanaf 1 februari 2008. In het besluit staat ook dat aan onzekerheid een einde wordt gemaakt en dat de wettelijke aansluitingsplicht zal worden nagekomen. Zijn fractie vond toen dat te lezen was, dat toch mee moest worden gegaan met de oplossing die werd voorgesteld als minst slechte, maar dat structurele karakter van die oplossing zat hem toch wel dwars. Vervolgens kwam de statenvergadering waarin GroenLinks een aantal vragen heeft gesteld aan het college en daar kwamen twee dingen uit waar hij nog eens over na wilde denken. Zo werd duidelijk dat meer dan de helft van de groene initiatieven toch weer niet op het net kon worden aangesloten en het college stelde voor om toch maar geen voorbereidingen te treffen voor het verande-

ren van het POP. Dat betekent dus dat de afspraak dat alle bestaande en nieuwe groene initiatieven op het net zouden kunnen komen, niet wordt nagekomen. Hij krijgt dus niet wat er is afgesproken en het niet treffen van voorbereidingen om het POP te veranderen, betekent dat het college niet overtuigd is van het feit dat dit een structurele oplossing voor de langere termijn is. Zolang het POP bestaat, moet die lijn dus weg en hoogstens kan worden gesproken over het moment waarop dat moet gebeuren. Vervolgens wil hij het derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) daarbij betrekken, waarmee de regering per 1 februari 2008 heeft ingestemd. Dat stuk werpt een wat ander licht op deze materie en is van groot belang voor de toekomstige elektriciteitsvoorziening in Drenthe. In SEV III staat dat naast de bepaling van de locaties waar nieuwe hoogspanningslijnen kunnen komen, het kabinet ook heeft aangekondigd dat het totaal aantal kilometers bovengrondse hoogspanningsverbindingen vanaf 110 kV niet mogen toenemen. TenneT vindt dat er een duidelijke keuze is gemaakt, zodat op basis hiervan nieuwe projecten kunnen worden gerealiseerd. Maatschappelijk gezien vindt TenneT dat een goede oplossing, waarbij evenwicht is tussen kosten, omgeving en leveringszekerheid. Nieuwe 380 kV-verbindingen kunnen bovengronds worden aangelegd als er op andere locaties dezelfde afstand hoogspanning ondergronds wordt aangelegd. Daarmee neemt het aantal kilometers niet toe, maar wordt er een ondergrondse kabel gebruikt waar het relevant is. Betekent die passage die hij net voorlas dat als er op termijn een nieuwe bovengrondse 380 kV-lijn komt, er een deel bij Oude Diep ondergronds kan en moet worden aangelegd? Betekent dat voor de langere termijn een andere optie dan die tijdens de laatste statenvergadering is afgesproken? Willen de staten dat op korte termijn de groene initiatieven hun stroom aan het net kunnen leveren? Beschikt het college over informatie dat de minister dat op korte termijn gaat regelen? Hij is in ieder geval niet van plan om met voorstellen te komen om iets te doen waarbij alle initiatieven die op de rol staan in één keer onmogelijk zouden zijn gemaakt. De vraag is of dit niet een heel nieuw licht werpt op de materie en of de provincie op termijn niet van de bovengrondse lijn in het Reestdal en het Oude Diep af kan zonder dat daar problemen uit voortkomen die niet wenselijk zijn?

Mevrouw KLIP deelt de zorg van de PvdA-fractie en vermoedelijk van alle fracties. Zij heeft in de toelichting op de principeafspraken gezegd dat er inderdaad sprake was van een onvermijdelijk offer en dacht dat dit gezien de gegeven omstandigheden, waarbij de activiteiten in de Eemshaven en alle groene initiatieven staan te trappelen om aangesloten te raken, de beste oplossing was. Tegen het licht van alle nieuwe gegevens die de heer Hornstra vermeldt is Drenthe ook al bezig sinds vorige week om een nieuw bestuurlijk overleg te organiseren, dat wil zeggen met TenneT, de drie noordelijke provincies en de provincie Overijssel en het Ministerie van Economische Zaken, aangezien er een nieuwe situatie is ontstaan. Het Ministerie van Economische Zaken neemt dit hoog op en heeft dit initiatief inmiddels overgenomen. Net voor de commissie begon, heeft spreekster een aantal data voorbij zien komen in de derde week van maart om tot dat overleg te komen. Er spelen op dit moment drie zaken. Allereerst gaat het om het niet nakomen van de afspraken, wat wil zeggen dat niet alle bekende initiatieven op het net kunnen worden aangesloten. Kijkend naar de drie provincies in totaal, is het ongeveer de helft van de initiatieven, maar in Drenthe geldt dit voor maar elf van de 35 initiatieven. Het tweede punt is de SEV III waar de heer Hornstra ook over spreekt en waar het kabinet op 1 februari 2008 mee akkoord is gegaan. Daarin staat dat een nieuwe 380 kV-lijn van de Eemshaven naar de Noordoostpolder niet meer bovengronds mag en daaraan gekoppeld zal een salderingssystematiek plaatsvinden. Dat wil zeggen dat daar wellicht nog wel een aantal kilometers boven de grond kunnen, maar dat dan elders in Nederland kilometers onder de grond moeten worden aangelegd. Overigens gaat dit niet over het ondergronds gaan van de lijn in het Reestdal, want daar komt namelijk geen 380 kV-lijn. Zoals spreekster het heeft begrepen, is het bovendien zo dat geen verschil wordt gemaakt tussen het type lijn bovengronds, dus of het nu om 380 kV of 220 kV of 110 kV gaat, het gaat om het aantal strekkende kilometers boven de grond. Dat is een feit dat nog de totale inspraak en goedkeuring van de Tweede Kamer moet doorlopen. Er speelt ook nog iets anders en dat is de rijkscoördinatieregeling die 25 januari 2008 naar de Tweede Kamer is gestuurd en deze betreft de ruimtelijke besluitvorming en coördinatie van bepaalde projecten wat betreft de Mijnbouwwet, de Gaswet en de Elektriciteitswet. Dat is actueel voor de Mijnbouwwet en voor de Elektriciteitswet en geeft het streven weer van het kabinet om zeggenschap over de provinciale

ondergrond te krijgen en alle ruimtelijke beslissingen vanaf een bepaald niveau door het kabinet te laten nemen. Indien zij die drie zaken naast elkaar legt dan zullen daar bepaalde conclusies uit kunnen worden getrokken, waar het college op dit moment nog geen oordeel over heeft. Bij lang twijfelen over wat de provincie moet doen hoeft de provincie überhaupt niets meer te beslissen, want dan zijn alle landelijke trajecten afgelopen en heeft de provincie daar niets meer over te zeggen. Het opheffen van de lijnen is wat haar betreft ook geen optie en het kind moet ook niet met het badwater worden weggegooid. Iedereen vindt 11 initiatieven van de 35 te weinig en daar is het college het mee eens.

De heer HORNSTRA heeft dat getal van elf bewust niet genoemd omdat allerlei mensen met ideeën rondliepen die nu niets gaan doen.

Mevrouw KLIP merkt op dat het ten tijde van de principe-uitspraak ging om alle initiatieven die op dat moment bekend waren. Over die 35 initiatieven heeft spreekster het nu. Zij is het ermee eens dat in het licht van het SEV III dadelijk alles wat nieuw wordt aangelegd in Nederland ondergronds gaat en dat er een compromis gesloten is waarover zij niet op alle punten even gelukkig is. Daar speelt een rol bij dat zij steeds meer onduidelijke informatie vanuit TenneT krijgt. Dat heeft te maken met hoe breed die zone nu is indien er ondergronds wordt gegaan, of er wel of niet gekoeld moet worden en wat het met capaciteitsverlies te maken heeft. Spreekster heeft van de heer Kroon, directeur van TenneT gehoord dat het niet goed is dat er zoveel onduidelijkheid is over de informatie die vanaf TenneT komt. De minister van economische zaken heeft via Essent en TenneT steeds laten weten dat er voldoende mogelijkheden zijn en daar wil de provincie Drenthe niet tussen komen. Het college wil nu het bestuurlijke overleg vanwege de nieuwe ontstane situatie aangaan. De heer Kroon heeft haar toegezegd dat hij in overleg met Essent Netbeheer Noord zal gaan om te kijken of met een aantal mogelijk simpele zaken dat getal van 11 van de 35 omhoog gebracht kan worden en het college heeft inmiddels gekeken of kan worden bewerkstelligd of de termijn waarbinnen in het kader van de vroegere MEP-subsidie elektriciteit moet worden geleverd door degenen wiens groene alternatieven reeds zijn gehonoreerd, kan worden vertraagd, zodat de initiatiefnemers hier geen financieel nadeel van zullen ondervinden. Dat geldt dan overigens niet alleen voor de MEP-subsidie, maar ook voor de nieuwe Subsidieregeling duurzame energie (SDE). Dat geldt overigens niet voor iedereen, want voor die tuinders die een warmtekrachtkoppeling (WKK) hebben, geldt het niet. Dat geldt overigens wel voor de initiatiefnemers die aan biovergisting doen en daarmee elektriciteit opwekken. Zij heeft daar nog geen antwoord op, maar zij heeft wel begrepen dat vanuit Den Haag positief wordt gekeken naar dit traject omdat het even adem biedt voor een aantal initiatiefnemers. Het college zit dus als een bok op de haverkist. Overigens gaat het haar te kort door de bocht om nu al die principeafspraken op losse schroeven te zetten. Het is wel zo dat er een nieuwe situatie is waar opnieuw naar wordt gekeken. Zij zegt toe dat zij de commissie hier uitvoerig van op de hoogte zal houden.

De heer HORNSTRA vraagt of mevrouw Klip ook bepaalde uitkomsten uitsluit. Sluit de gedeputeerde uit dat op termijn toch de lijn Hoogeveen-Zwolle waar het steeds over gaat, zal verdwijnen?

Mevrouw KLIP antwoordt dat die lijn altijd nodig zal blijven, want die lijn is nodig in de totaliteit van de elektriciteitsvoorziening van Nederland. Zij sluit niet uit dat deze lijn ooit als bovengrondse lijn zal verdwijnen, maar zij vindt het te vroeg om de principeafspraken al op de helling te gaan zetten en zij waarschuwt voor het feit dat als hierover te lang wordt gepraat, dat straks in ieder geval niet meer hoeft want dan heeft het rijk via de twee trajecten die zij noemde de regie in ieder geval volledig overgenomen. Zij houdt de commissie op de hoogte, maar zij begrijpt heel goed dat ook TenneT bij monde van de heer Kroon heeft aangegeven dat zij begrijpen dat wanneer er een afspraak wordt gemaakt over alle bekende groene initiatieven die op het net aangesloten zouden worden, terwijl dat er uiteindelijk minder dan de helft zijn, er wel degelijk een probleem bestaat.

De heer LAMMERS heeft informatie van TenneT, opgedaan op de voorlichtingsavonden en gisteravond per e-mail bevestigd. Hij vraagt of de gedeputeerde zich realiseert dat als er aan een ondergrondse leiding wordt gedacht, een strook van 15 m tot 20 m breed moet worden vrijgemaakt over het gehele

ondergrondse traject. Daar mogen dan ook geen bomen of heesters staan. Het zal veel extra tijd kosten indien de lijn ondergronds gaat. In de structuurvisie waaraan de heer Hornstra refereert en die net is uitgekomen, staat dat de salderingsregeling in de praktijk zal uitwerken dat als de nieuwe 380 kV-lijn bovengronds wordt gelegd, er hoofdzakelijk oude 110- en 150 kV-bovengrondse lijnen afgebroken zullen worden, omdat die in de grond veel makkelijker zijn te compenseren dan de veel moeilijker spanningen tussen Zwolle en Hoogeveen, namelijk 220 kV. Heeft iedereen nog goed op het netvlies staan dat het de bedoeling is om groene leveranciers en tuinders met WKK's op zo kort mogelijke termijn op het net te helpen? Dat moet het leidende motief zijn.

De heer BOMHOF vindt het een heel goed verhaal van de heer Hornstra en de gedeputeerde. Wat is blijven hangen is dat het structuurschema aangeeft dat elke nieuwe hoogspanningsleiding in den lande wordt gecompenseerd door een ondergrondse leiding. Dan wordt er gesaldeerd en daar wil hij in Drenthe graag naartoe, want in het POP is opgenomen dat die hoogspanningslijn weg moet. Daar was iedereen het over eens. Nu is er een overeenkomst gesloten maar die voldoet nog niet volledig omdat er niet geleverd is wat ervan werd verwacht. Nu zegt de provincie dat de minister en TenneT toch wel wat in de richting van Drenthe hebben uit te leggen en iets goed hebben te maken. Straks wordt de hoogspanningsleiding van Eemshaven naar de Noordoostpolder aangelegd en die zal bovengronds worden aangelegd. Daar zal vast een stuk compensatie in zitten, dus hij dringt erop aan dat Drenthe een zware claim bij de minister en TenneT neerlegt. Beiden hebben veel goed te maken met Drenthe en die claim kan goed in beeld worden gehouden door het POP voorlopig niet te wijzigen en als het POP wel wordt gewijzigd er weer een termijn in te zetten waarbinnen die lijn moet verdwijnen. Dat is dan geen extra inspanning die wordt gevraagd in het kader van het contract als boetedoening voor wat TenNet nog aan Drenthe schuldig is, maar dat wordt dan puur vanuit de SEV III gedaan waarin de compensatieregeling is opgenomen. Drenthe moet dus zorgen als eerste aan de beurt te zijn en als eerste een claim op tafel te leggen. Het kan niet zo zijn dat wanneer de provincie Fryslân gaat zeggen dat als die lijn door Friesland loopt, de provincie Fryslân als eerste aan de beurt zal zijn. De minister en TenneT hebben een schuld in de richting van Drenthe en in overleg met de minister en de andere provincies kan de provincie Drenthe zich best iets extra's veroorloven, zodat deze provincie vooraan in de rij staat als er uitgedeeld wordt in de zin van compensatie.

Mevrouw KLIP antwoordt op de vragen van de heer Lammers bevestigend, want de heer Lammers vraagt of spreekster zich van een aantal zaken bewust is. Zij is het met de heer Lammers eens als het gaat om de groene initiatieven. Wat de heer Bomhof zegt speelt haar ook door het hoofd. Misschien kan in Drenthe wel alles ondergronds en dan is dat voor een deel compensatie voor de rest van Nederland. Zo simpel ligt het alleen niet, want er spelen technische en financiële aspecten. Zo is 110 kV onder de grond makkelijker te realiseren en een factor vijf goedkoper dan een lijn van 380 kV onder de grond. Bovendien heeft spreekster niet voor niets de Rijkscoördinatieregeling genoemd die inmiddels bij de Tweede Kamer voorligt. De provincie Drenthe kan niet straks als eerste in de rij staan bij het Rijk, want het Rijk regelt het via de Rijkscoördinatieregeling gewoon zelf en daar heeft het rijk het POP en de provinciale bestemmingsplannen niet bij nodig. Nu de provincie er op dit moment nog wel iets over kan zeggen, moet het zo goed mogelijk worden geregeld. De gedachtegang van de heer Bomhof zou prachtig zijn en voor zover dat kan zal spreekster deze gebruiken, maar zij schat in dat dit van korte duur is omdat het rijk ook een ander spoor bewandelt door die beslissingsbevoegdheid volledig naar zichzelf toe te trekken.

De heer BOMHOF antwoordt dat het rijk bij de provincie Drenthe in de schuld staat. Hoe het politiek ook wordt gewend of gekeerd, dat blijft een feit en hij dringt erop aan om de voorrangspositie voor deze provincie te verkrijgen. Dat kan volgens spreker ook binnen de Rijkscoördinatieregeling.

Mevrouw KLIP voelt zich volledig gesterkt en gaat met steun van de commissie het bestuurlijk overleg in.

De heer TIMMERMAN heeft de afgelopen dagen vragen gekregen over robuuste verbindingzones en de ecologische hoofdstructuur (EHS). In week 4 was er een mail met besluiten van het college. Op pagina 3 staat de EHS in Drenthe beschreven en een onderdeel van dat stuk is een kaart met daarop de EHS-gebieden. De kaart is te vinden op www.drenthe.nl, waarbij staat dat de kaart ieder jaar wordt geactualiseerd tot de EHS in 2018 of eerder is voltooid. Het college zal partijen in het landelijk gebied daarbij betrekken. Wat is de status van die kaart die op internet is te zien? Is het een kaart voor 2018?

De heer MUNNIKSMa antwoordt dat de status van die kaart op dit moment is dat er de gebieden op worden aangegeven die zowel in het POP als in het gebiedsplan Drenthe begrensd zijn als EHS. Het geeft dus de huidige stand van zaken van de EHS weer en de kaart als zodanig is geen nieuw stuk beleid. Het betekent wel dat het college in de komende maanden opnieuw met alle partijen in Drenthe in gesprek gaat om de kaart voor 2008 vast te stellen, want het zal een voortschrijdend document zijn, zodat hij kan zien welke stappen er in de afgelopen tijd zijn gezet om eventueel wat meer gebieden aan te wijzen als EHS. Het college heeft een opdracht om een aantal gebieden te begrenzen en de EHS te realiseren. Op het moment dat nieuwe gebieden worden toegevoegd aan de EHS zal er eerst een conceptkaart worden gemaakt voor het volgende jaar, welke wordt voorgelegd aan gemeenten en andere belangengroeperingen en dan komt die als vervolg weer opnieuw op de website. Dat is dan een kaart van een jaar later, maar het houdt op zich geen nieuw beleid in.

9. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de presentatie over de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) op 21 mei 2008 zal plaatsvinden. Het tijdstip wordt nog vastgesteld.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

10. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 17.33 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 2 april 2008

, voorzitter

, commissiegriffier

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de statencommissie Omgevingsbeleid op woensdag 20 februari 2008

Pagina

- 11 De heer BATS zegt toe dat bij de daadwerkelijke behandeling van de varianten, waarover de commissie zich moet uitspreken, alle details en elementen zullen worden meegenomen.
- 15 De heer BATS zegt toe deze varianten ook terug te koppelen aan de bevolking van Ees.
- 25 Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de commissie een notitie zal sturen waarin gedetailleerd wordt aangegeven waar de provincie op het terrein van grondwaterkwaliteitbescherming mee bezig is, wat er al op dit terrein is gerealiseerd en wanneer hierover rapporten zijn te verwachten.

Lijst van toezeggingen Statencommissie Omgevingsbeleid

(tot en met vergadering van 20 februari 2008 bijgewerkt)

Nr	Datum toezegging	Korte termijn (binnen 3 maanden)	Afdoening	√
1.	29-05-07 PS	De heer LOOMAN zegt toe dat het geld uit de bestemmingsreserve stads- en dorpsvernieuwing in 2008 wordt uitgegeven en dat die reserve daarna wordt opgeheven.		
2.	13-06-2007 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe i.k.v. de Regiovisie een A-4tje met de hoofdlijnen, de opbouw en de bijbehorende financiën.		
3.	13-06-2007 SC OGB	De heer BATS zegt toe op de vraag van mevrouw Seinen of de provincie bijdraagt aan de E233 Meppen-Kloppenburg nog terug te zullen komen.		
4.	28-11-2007 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zal aandacht vragen voor de jongeren en de mogelijkheid voor het volgen van leerwerktrajecten bij het project Herstructurering groenzones Bargeres te Emmen navragen.		
5.	19-12-2007 PS	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de staten meer gedetailleerde informatie zal doen toekomen over de installatie van Westo op het Duitse deel van het Coevordense Europark.		
6.	19-12-2007 PS	De heer BATS zegt toe dat het college na de commissievergadering waarin het stuk van de Stuurgroep Zuiderzeelijn wordt besproken, een stuk zal produceren dat voor een vergadering van provinciale staten zal worden geagendeerd.		
7.	16-01-2008 SC OGB	De heer BATS zegt toe te zullen navragen of cofinanciering van een onderzoek naar de haalbaarheid van de spoorlijn Emmen-Groningen uit het EFRO, de EDR of door het Rijk en/of de provincie Groningen mogelijk is.		
8.	16-01-2008 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe dat de commissie via de mail de woningbouwprogrammering van de regio Assen-Groningen zal ontvangen.		√
9.	20-02-2008 SC OGB	De heer BATS zegt toe dat bij de daadwerkelijke behandeling van de varianten, waarover de commissie zich moet uitspreken, alle details en elementen zullen worden meegenomen.		
10.	20-02-2008 SC OGB	De heer BATS zegt toe deze varianten ook terug te koppelen aan de bevolking van Ees.		

11.	20-02-2008 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de commissie een notitie zal sturen waarin gedetailleerd wordt aangegeven waar de provincie op het terrein van grondwaterkwaliteitbescherming mee bezig is, wat er al op dit terrein is gerealiseerd en wanneer hierover rapporten zijn te verwachten.		
		Lange termijn		
1.	4 juli 2007 (PS)	Mevrouw KLIP zegt toe dat de staten begin 2008 het programma met betrekking tot het energiebeleid zullen ontvangen		
2.	4 juli 2007 (PS)	Mevrouw KLIP zegt toe dat het college bij de Begroting 2008 met de eerste ideeën zal komen over de uitvoering van energiebesparende maatregelen en dat bij het ontwikkelen van die ideeën rekening zal worden gehouden met de inhoud van de moties die de staten op dit punt hebben ingediend.		
3.	14-11-2007 (PS)	De heer MUNNIKSMMA zegt toe dat het college in een volgende commissievergadering met een voortel komt voor een meer frequente monitoring van de vuilstort.		
4.	28-11-2007 SC OGB	De heer MUNNIKSMMA zegt toe dat hij midden 2008 met een rapportage zal komen waaruit blijkt waar Landschapsbeheer Drenthe op dat moment staat.		
5.	28-11-2007 SC OGB	De heer MUNNIKSMMA zegt toe dat de functie van programmacoördinator actief door de provincie wordt opgepakt omdat die ontwikkelingsperspectieven uit het rapport Natuurlijke recreatie Drenthe het komende jaar van de grond moeten komen.		
6.	06-02-2008 (PS)	Mevrouw KLIP zegt ten aanzien van de vervoerscapaciteit van het hoogspanningsnet toe dat zodra er belangrijke informatie beschikbaar komt of wanneer zich belangrijke ontwikkelingen voordoen, zij de staten daarover via een notitie zal informeren.		
		Moties		
M2 PvdA	4 juli 2007	Adequate OV-vervoersverbinding Roden-Groningen (opdracht aan OV-bureau) met andere financieringsvormen (tariefstelling).	Opdracht is verstrekt aan het Ov-bureau	

Geachte bestuurders

Ik spreek hier als bestuurslid van Dorpsbelangen EES/EESERGRON

Wij hebben met een aantal mensen een vergadering belegd op 4 febr j.l over de voorgenomen plannen over de ontsluiting van EES/EESERGRON met betrekking tot de N34

De opkomst was zo groot dat er voor alle mensen geen plaats was.

Wij zijn al 20 jaar aan bakkeleien over een oplossing steeds is het plan naar de prullenbak verwezen . Enerzijds was er niet voldoende draagvlak voor het plan en anderzijds geen geld.

De voorgenomen plannen die nu op tafel liggen vind ook geen draagvlak bij de inwoners

Wij als inwoners willen geen achterom en willen niet langs de zijlijn staan, met deze plannen gaan wij 50 jaar terug in de tijd , wij komen dan op een eiland te zitten.

Zeg maar doodlopende weg. dat in deze moderne tijd

Wij zijn zolang de N34 er ligt op 2 plaatsen verbonden aan de N34 , met deze plannen die er nu liggen worden wij helemaal **afgeknipt van de N34 dat is toch niet te begrijpen** (terug in de tijd)

Om maar een voorbeeld te geven Land van Bartje krijgt tijdens de vakantie 1000 auto's per weekend ,wat dan een andere weg neemt en dan ook weer andere problemen veroorzaakt de helft van deze auto's komt in het hoog seizoen door de hoofdstraat van Borger wat nu al problemen geeft en dan zwijg ik nog over de andere bedrijven en inwoners.Maar al deze bedrijven moet ook nog eens bevoorrad worden

Daarom zeggen wij ga de N34 verdiepen aan de **schoolstraat en maak er een mooi VIADUCT over met op- en afritten aan** , wij hebben dan 3 punten die al positief zijn ten eerste **minder verkeerslawaaï** ,ten tweede **geen horizon vervuiling**, omdat het verkeer verdiep rijdt en ten derde denk ik dat het ook nog goedkoper is omdat er maar weinig aan verdere wegen hoeft te gebeuren.

Tijdens de vergadering op 4 febr j.l. was 95 % van zaal voor dit plan, daarom zeg ik als inwoner beste bestuurders doe hier wat mee .

Ik hoop U zo een duidelijk beeld te hebben gegeven wat er leeft bij de inwoners

Nu wil ik graag Ja horen van de mee gekomen inwoners

Ik dank U

Stichting Bollenboos

Commissie omgevingsbeleid, provincie Drenthe
Assen 20 februari 2008

De stichting Bollenboos pleit in haar uitgave 'Een Teelt op Drift' voor een beperking van de lelieteelt in de nabijheid van burgerwoningen en kwetsbare natuurgebieden.

Feiten:

- De lelieteelt wordt jaarlijks geteeld op 800 ha in Drenthe, waarvan 200 ha in de gemeente Westerveld.
- De leliebol is een kwetsbaar gewas, dat altijd beschermd moet worden door veel gewasbeschermingsmiddelen en anders gezegd chemische bestrijdingsmiddelen. Dat kan dmv een kleine dosis heftige middelen, of een grote hoeveelheid minder heftige middelen.
- Er bestaat grote zorg bij omwonenden over de mogelijke schadelijke invloeden van het gebruik van deze chemische middelen voor hun gezondheid en hun leefmilieu.
- De wettelijke teeltvrije zones naast woningen, water, natuur is nu 1,5 meter.
- Bij het oogsten van de bol wordt veel grond meegerooid van de percelen. In Drenthe wordt veel geteeld op cultuurhistorische esgronden.
- Voor deze hoogsalderende teelt worden veel waterputten geslagen die in droge en warme tijden het diepe grondwater gebruiken voor de beregening en het koelen van het gewas.
- Uit onderzoek van de Stichting Bollenboos in Westerveld blijkt dat veel akkers direct grenzen aan burgertuinen, waterlopen en natuurgebieden zoals duidelijk in kaart is gebracht in de uitgave 'Een teelt op drift'.

Problemen:

- De problemen voor mens en milieu worden voortdurend gebagatelliseerd en niet serieus genomen door de bollensector, en dat terwijl veel van de gebruikte middelen schadelijk zijn voor de gezondheid en voor het milieu. De vrees voor de gezondheid van de burgers is gegrond Ik verwijs hierbij naar onderzoek gedaan onder werknemers in de agrarische sector, 1 op de 3 heeft last van ogen, luchtwegen, huidirritaties. Tevens verwijs ik hierbij naar de foto in het rapport van de woning die dicht ligt bij de nattegrond ontsmette akkers
- Na de oogst wordt de gespoelde grond vaak niet goed teruggebracht op de esgronden, waardoor de karakteristieke glooiingen worden geëgaliseerd en de essen verslijten. De archeologische waarde van deze gronden wordt hierdoor ernstig aangetast.
- Door het vele watergebruik, ook in nabijheid van verdroogde Nationale Parken, is er een gerede kans dat de verdroging niet verbeterd. Het provinciaal beleid dat gericht is het tegengaan van verdroging wordt daarmee tegengewerkt.

Oplossingen:

- De burger heeft recht op een zorgvuldige omgang met gezondheid en bodem. Waarborg een goed woon- en leefklimaat in de nabijheid van leliepercelen. Ga uit van het voorzorgbeginsel, gezien het gebruik van grote hoeveelheden chemische middelen, de vrees voor de gezondheid van de burgers is gegrond. Milieuzonering in bestemmingsplannen is hiervoor een instrument.
- Wijs gebieden aan waar deze intensieve tuinbouw niet wordt toegestaan in het landelijk gebied. Scheidt de lelieteelt van woningen en erven, waterlopen, natuur en recreatie, door het instellen van een bufferzone van 50 meter. Deze bufferzones dienen om het inwaaien van middelen te voorkomen en kunnen worden ingezaaid met een ander gewas. Richt je op daadwerkelijk duurzame landbouw.

De Stichting Bollenboos is een initiatief van burgers uit de gemeente Westerveld. Zij zet zich in om de schadelijke gevolgen van de lelieteelt voor mens en milieu te beperken

Stichting Bollenboos

Secretariaat:
Dwarsdrift 24
7981 AP Diever
e-mail:
bollenboos@planet.nl

Ingeschreven bij de
KvK te Meppel onder
nummer 04077578
Postbank 2008280 t.n.v.
Bollenboos te Vledder

- In het landelijk beleid worden concentratiegebieden voor de bloembollenteelt voorgestaan, waar de teelt middels goede monitoring en de laatste stand der techniek kan plaatshebben. Dat kan ook in deze provincie geschieden.
- Gezien de verwoestende werking van de teelt pleit Bollenboos ervoor dat de teelt van de esgronden en uit de beekdalen wordt geweerd.
- Bouw nieuwe spoelplekken op de agrarische bouwblokken en voorzie deze van een vloeistofdichte bodem. Oude spoelplaatsen moeten worden verwijderd en worden onderzocht op residuen van chemische middelen.
- Sta voor de teelt slechts het gebruik van oppervlakte water toe. En maak beleid voor eventuele verontreiniging van het oppervlakte water en het grondwater. Dat kan door monitoren, en niet door toe te staan dat putten worden geslagen op al die locaties waar deze reizende teelt terecht komt. Ongewenste putten worden verzegeld.

De provincie Drenthe is van oorsprong groot in traditionele landbouw, goed en veilig wonen, natuur en recreatie. Met de introductie van de intensieve tuinbouw in Drenthe is de verhouding landbouw, natuur en wonen op scherp komen te staan. Dit is zeer duidelijk waarneembaar waar de lelieteelt op de esgronden is toegestaan. De aantasting en het verslijten van de cultuurhistorische essen, is de laatste 10 jaar enorm versterkt. Want waar lelies zijn, is per definitie drainage, afvlakking, modder, chemie.

Vanuit economisch oogpunt zou een onderzoeksvraag kunnen worden gesteld naar het kantelpunt van verdien capaciteit van het landelijk gebied: wordt er meer verdiend met de lelieteelt, of met de recreatie?

De Stichting Bollenboos, en haar vele sympathisanten, vragen het provinciaal bestuur om, wellicht pas in volgend ^{bestemmingsplan buitengebied} ~~bestemmingsplan buitengebied~~, onze voorstellen, verkregen uit zeer zorgvuldig onderzoek, om te zetten in beleid en deze intensieve teelt te concentreren in gebieden die zich daarvoor beter lenen en deze duidelijk te scheiden van de kostbare natuur en een veilige woonomgeving.

Ik dank u wel voor uw aandacht.

Namens de Stichting Bollenboos

Drs. Bram Verhave
Secretaris

De Stichting Bollenboos is een initiatief van burgers uit de gemeente Westerveld. Zij zet zich in om de schadelijke gevolgen van de lelieteelt voor mens en milieu te beperken

**Stichting
BOLLENBOOS**

Secretariaat:
Dwarsdrift 24
7981 AP Diever
e-mail:
bollenboos@planet.nl

Ingeschreven bij de
KvK te Meppel onder
nummer 04077578
Postbank 2008280 t.n.v.
Bollenboos te Vledder

HLB
research and consultancy in agriculture

spuiten in theorie en praktijk

project duurzame bollenteelt, provincie Drenthe

6 februari 2008
Weijnand Saathof

HLB

waar gaat het hier over

- achtergrond duurzame bollenteelt in Drenthe
- resultaten meerjarige veldproef in Vledder
- resultaten monitoring lelieteelt 2004-2007
- Afrikaantjes in Drenthe 2006 & 2007
- conclusies

19 februari 2008 **duurzame bollenteelt Drenthe** 2

HLB

achtergrond duurzame bollenteelt

- **initiatief provincie Drenthe**
- **oprichting bollenplatvorm**
- **helderheid over vraagstukken Drentse bollenteelt**

HLB

achtergrond duurzame bollenteelt

- **beregening**
- **spoelplaatsen**
- **organische stof**
- **milieubelasting**
- **grondontsmetting**

HLB

achtergrond duurzame bollenteelt

- **TNO**
- **ARCADIS & HLB**
- **NMI & Louis Bolk**
- **Proeftuin Zwaagdijk & HLB**
- **HLB**

HLB

doelstellingen duurzame bollenteelt

- **continuïteit bollenteelt in Drenthe**
- **positief imago bollensector**
- **milieubelasting omlaag**

een van de doelstellingen

van 18.300 mbp

doelstelling 25%

naar 4.500 mbp

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 7

monitoring spuitgedrag door HLB

2004 & 2005

- 23 lelietelers in Drenthe
- 64 regimes gekarakteriseerd (2004 en 2005)

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 8

monitoring spuitgedrag door HLB

2006

- 23 lelietelers in Drenthe
- vertegenwoordigden met elkaar 630 ha lelies
- 36 regimes gekarakteriseerd

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 9

monitoring spuitgedrag door HLB

2007

- 21 lelietelers in Drenthe (paar gestopt met de teelt)
- vertegenwoordigden met elkaar 660 ha lelies
- totaalgebruik over totaaloppervlak berekend

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 10

praktijktest vermindering m.b.p.

2005, 2006, 2007, Proeftuin Zwaagdijk

- driejarige veldproef in Vledder
- hoever kun je gaan als lelieteler ?
- waar zit ruimte om te krimpen in m.b.p ?

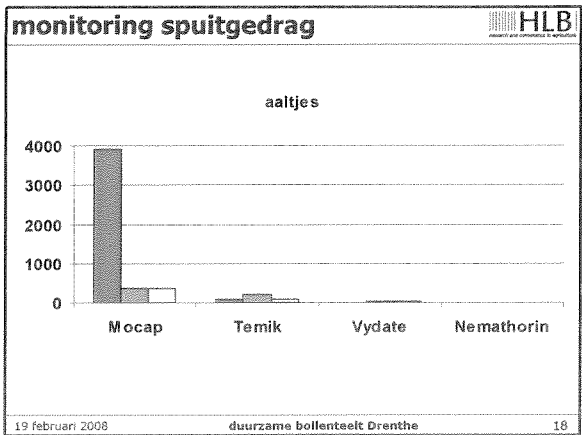
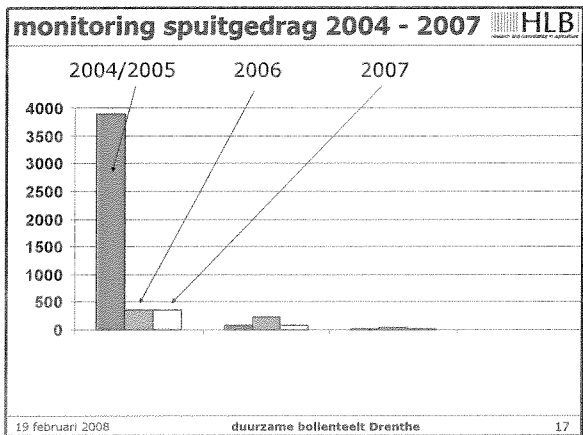
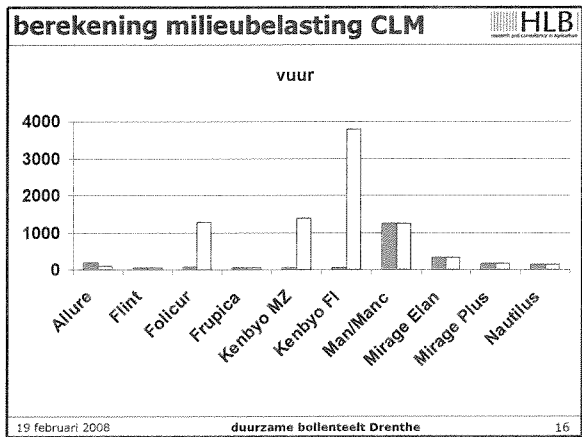
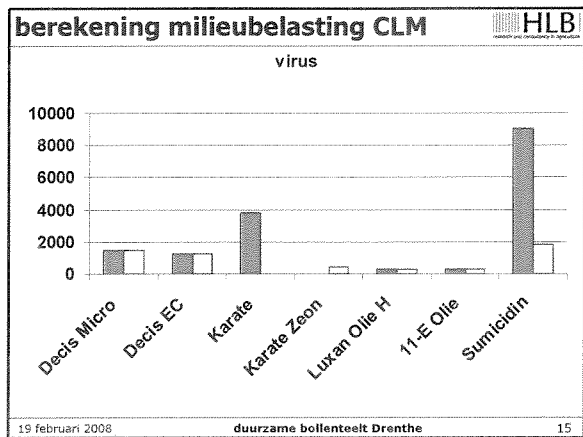
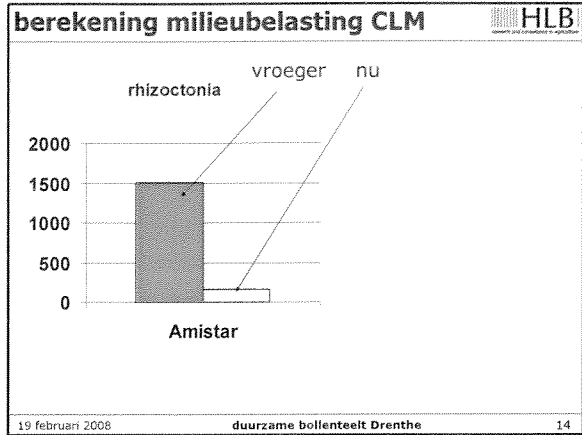
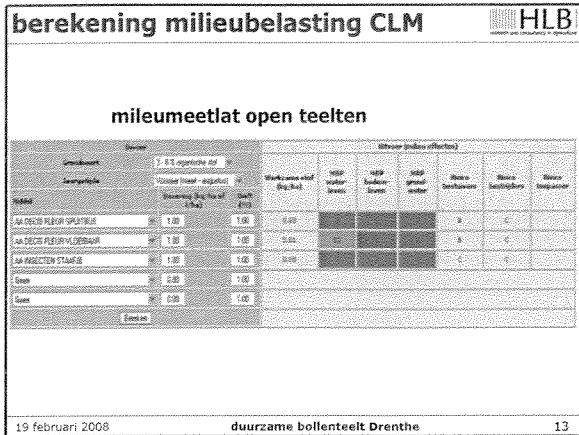
19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 11

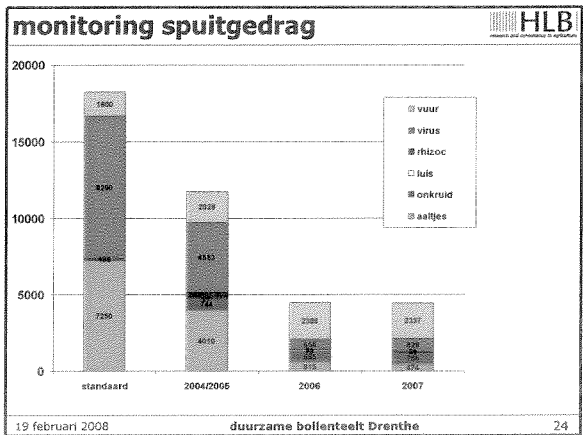
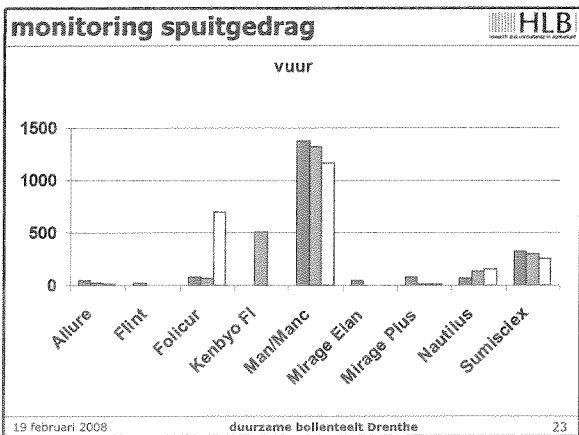
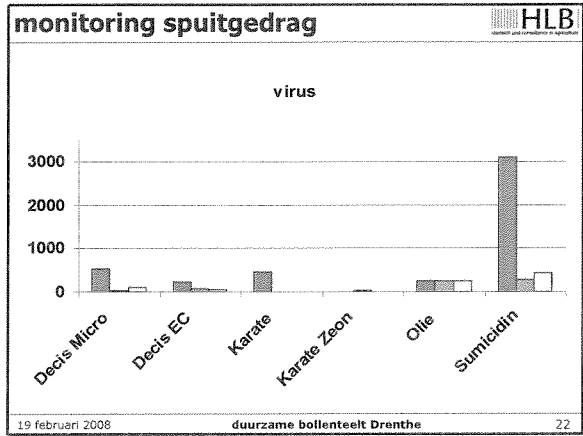
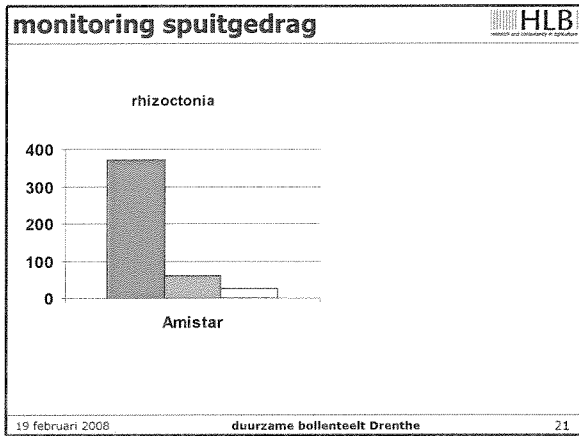
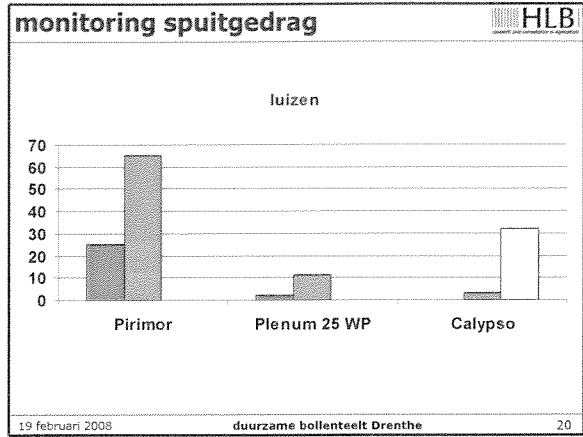
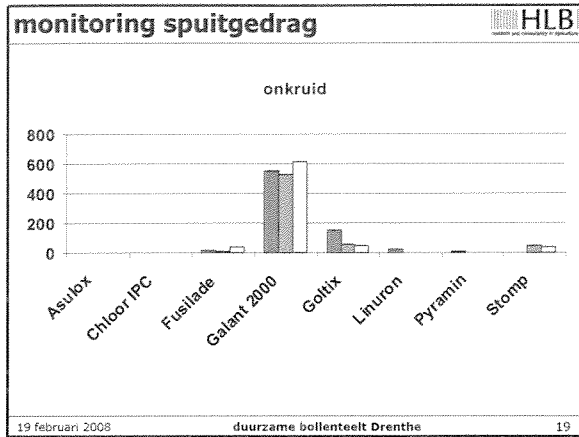
monitoring spuitgedrag

2004 - 2007

- verandering in gebruik door de telers zelf
- wisseling in beoordeling milieubelasting door CLM: Mocap, Amistar, Sumicidin, Kenbyo, Folicur
- verandering van samenstelling middelen door de fabrikant: bijvoorbeeld Karate Zeon

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 12

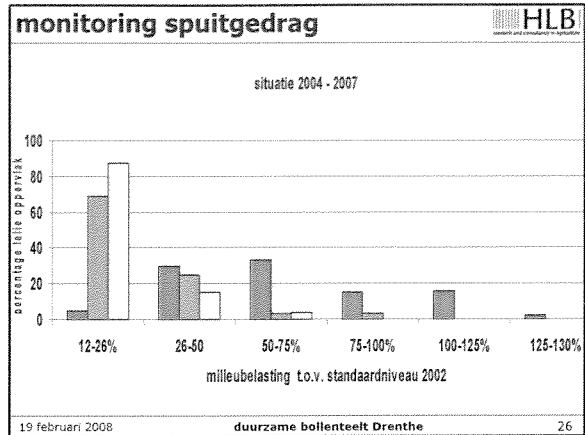
monitoring spuitgedrag

gemiddelde m.b.p. per hectare

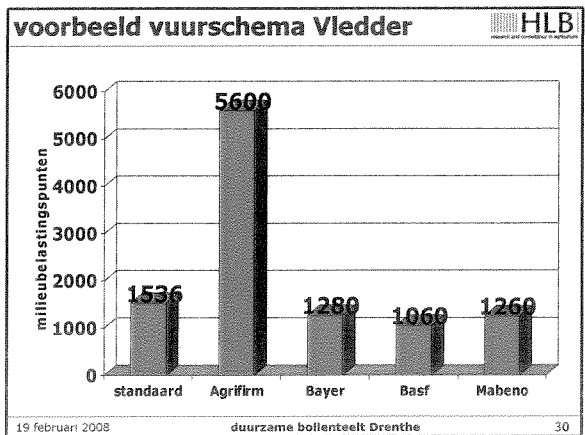
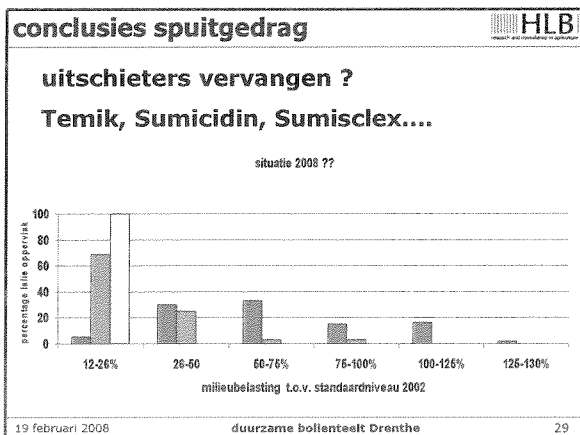
	standaard	2004/2005	2006	2007
aaltjes	7250	4010	615	474
onkruid	138	744	685	766
luis		27	79	32
rhizoc		395	61	24
virus	9290	4553	656	828
vuur	1600	2028	2386	2337
totaal	18278	11757	4482	4460

100% 65% 25% 24%

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 25

- conclusies spuitgedrag**
- stabilisatie 2006/2007
 - paar middelen (moeten) worden vervangen
 - paar bedrijven schakelen automatisch bij
 - meer krimp in gebruik zit er niet in, gelet op resultaat Vledder
 - risico op terugval, vinger aan de pols ?
 - resultaten breder bekend maken !
 - zelfde omslag in de andere provincies ?

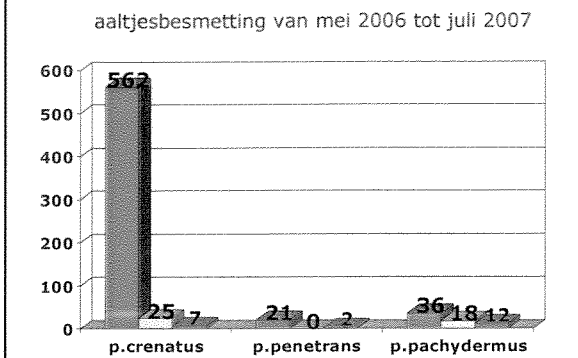
Afrikaantjes in Drenthe 2006 & 2007

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 31

Afrikaantjes in Drenthe 2006 & 2007

aaltjesbesmetting van mei 2006 tot juli 2007

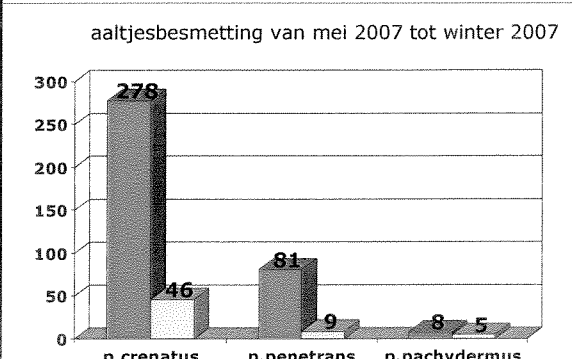

Species	2006	2007
p.crenatus	562	25
p.penetrans	21	0
p.pachydermus	36	18

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 32

Afrikaantjes in Drenthe 2006 & 2007

aaltjesbesmetting van mei 2007 tot winter 2007

Species	2007	Winter 2007
p.crenatus	278	46
p.penetrans	81	9
p.pachydermus	8	5

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 33

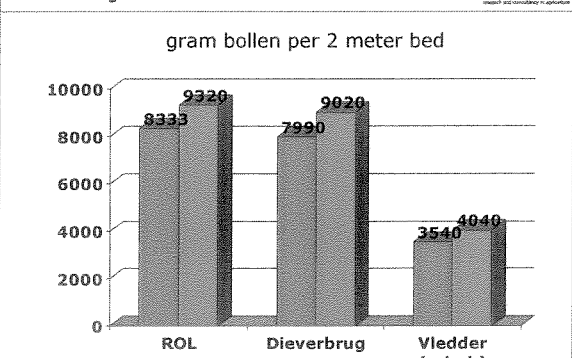
Afrikaantjes in Drenthe 2006 & 2007

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 34

Afrikaantjes in Drenthe 2006 & 2007

gram bollen per 2 meter bed

Method	2006	2007
ROL	8333	9320
Dieverbrug	7990	9020
Vledder (schub)	3540	4040

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 35

conclusie Afrikaantjes in Drenthe

Tagetes overtreft Monam

19 februari 2008 duurzame bollenteelt Drenthe 36

